

(319 - 272 π. Χ.)

ΠΥΡΡΟΣ

Δυναμική
Επικοινωνία

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ-ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32 - 106 83 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ: 210-8233830 - FAX: 210-8238468 • ΕΤΟΣ 5ο - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 36, ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2007 • ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: 1,50 ΕΥΡΩ

ΠΡΩΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ γεγονότα που ζήσαμε τούτο το καλοκαίρι, δημιούργησαν νέα δεδομένα.

Είχαν σοβαρές επιπτώσεις στον ανθρώπινο παράγοντα, στην οικονομική και κοινωνική ζωή, στο περιβάλλον και οριοθετήσαν το μέγεθος μίας εθνικής καταστροφής.

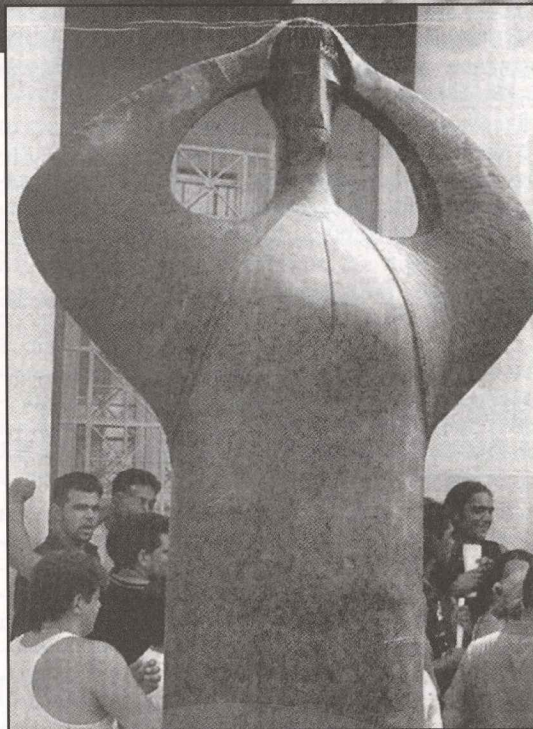
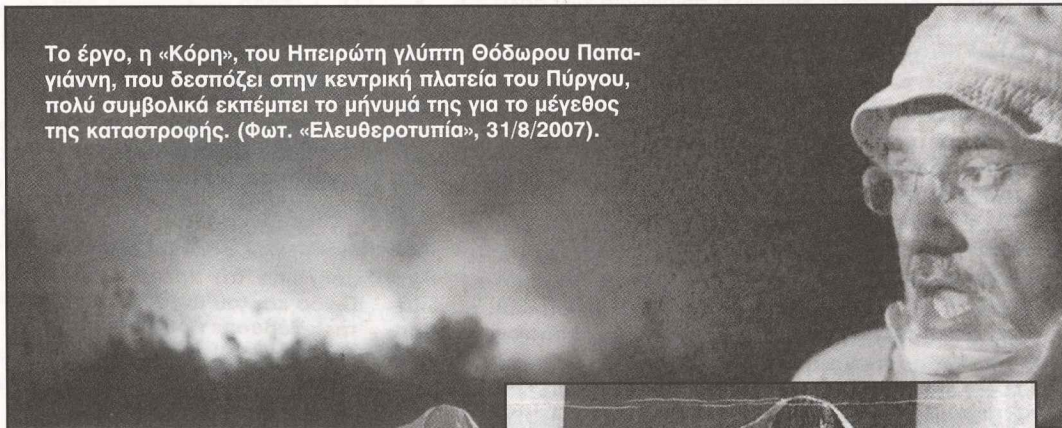
Κάηκαν παιδιά, άνδρες, γυναίκες, ηλικιωμένοι. Αφανίστηκαν τεράστιες εκτάσεις πράσινου και καλλιεργίων. Χάθηκαν, μαζί με το φυσικό τους περιβάλλον, χιλιάδες ζώα και πουλιά. Θλιβερά απομεινάρια οι σκελετωμένοι κορμοί των δέντρων, τα κατάμαυρα απλωμένα κλαδιά σαν δηλητηριώδη φίδια και οι στάχτες να κατακάθονται παντού και να μαυρίζουν τις ψυχές των ανθρώπων.

Στο μέγεθος αυτής της καταστροφής δεν μπορεί να μείνει ασυγκίνητος κανένας. Κάτι πρέπει να κάνουμε. Γιατί αν δεν το πράξουμε, η καταστροφή θα έχει συνέχεια. Απαιτείται πολύμορφη και πολυσήμαντη κοινωνική παρέμβαση. Η αποκατάσταση των ζημιών και η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών θεμάτων είναι πολιτικά ζητήματα. Με οδυνηρό τρόπο αναδείχτηκε η ανάγκη να υπάρξει ένας άλλος τρόπος αντιμετώπισης ανάλογων καταστροφών. Η ύπαρξη οργάνωσης, σχεδιασμού, προγραμματισμού. Η μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια της χώρας. Η αναδιάρθρωση καλλιεργίων. Η κλιματική αλλαγή απαιτεί προσαρμογή και συλλογικό συντονισμό σε όλα τα επίπεδα.

Μπορούμε να φανταστούμε μία Ελλάδα χωρίς δάση; Την Ήπειρο δίχως τις φυσικές ομορφιές της; Τα χωριά μας να βρίσκονται στο μέσο ενός κατάμαυρου τοπίου; Αν δεν νιώσουμε ως κρίκους της ίδιας αλυσίδας την Πάρνηθα, τον Γράμμο, τη Βάλια Κάλντα, την Γκαμήλα, τον Κασσιδιάρη, τα Τζουμέρκα, τα όρη της Παραμυθιάς και του Σουλίου, τα δάση του Αμαζονίου, τότε το μέλλον του πλανήτη Γη είναι ζοφερό.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΙΔΗΣ (Δολιανά Ιωαννίνων)

Το έργο, η «Κόρη», του Ηπειρώτη γλύπτη Θόδωρου Παπαγιάννη, που δεσπόζει στην κεντρική πλατεία του Πύργου, πολύ συμβολικά εκπέμπει το μήνυμά της για το μέγεθος της καταστροφής. (Φωτ. «Ελευθεροτυπία», 31/8/2007).

«ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΕΜΟΣ» ΣΤΗΝ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ

ΣΗΚΩΣΕ πανιά το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, της κορυφαίας οργάνωσης των Αποδήμων Ηπειρωτών και έβαλε μπροστά ένα φιλόδοξο πρόγραμμα πολιτιστικών εκδηλώσεων, μέχρι τις αρχές της νέας χρονιάς.

Πολιτιστικό τριήμερο στο περιστέρι, αφιέρωμα στα μαρτυρικά χωριά της Ηπείρου, πενθήμερο εκδηλώσεων στο Ζάππειο Μέγαρο και εκδήλωση στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, η καθιερωμένη

- ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΖΑΠΠΕΙΟ
- 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2008 Η «ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ»

ως «Πίτα του Ηπειρώτη».

Οι δύο τελευταίες εκδηλώσεις έχουν ήδη προγραμματιστεί:

ΖΑΠΠΕΙΟ

Στο δεύτερο 10ήμερο του Ιανουαρίου 2008, στο Ζάππειο Μέγαρο θα γίνουν πολιτιστικές εκδηλώσεις με τίτλο «Ηπειρώτες της Τέχνης και

της Έκφρασης», με τη συνεργασία Ηπειρωτών Εικαστικών και Λογοτεχνών. Εκ παραλλήλου θα γίνουν εκδηλώσεις, με συζητήσεις, θεατρικά δρώμενα και χορευτικά συγκροτήματα.

ΣΤΑΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΚΑΙ ΦΙΛΙΑΣ

«Η Πίτα του Ηπειρώτη» θα γί-

νει την Κυριακή 3 Φεβρουαρίου 2008, στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας. Μία γιορτή καθιερωμένη, στην οποία θα εμφανιστούν Ηπειρωτικά Χορευτικά Συγκροτήματα από την Ήπειρο και την υπόλοιπη Ελλάδα. Εκεί θα βραβευτούν και Ηπειρώτες και Ηπειρωτικοί φορείς για την προσφορά τους στην Ήπειρο και την Ηπειρωτική Αποδημία.

Προγραμματίστε τη συμμετοχή σας, γιατί πράγματι αξίζει αυτές οι εκδηλώσεις να αγκαλιαστούν από όλους τους Ηπειρώτες!

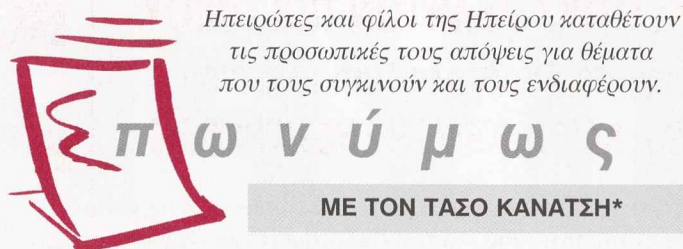
Πληροφορίες στα Γραφεία της ΠΣΕ, τηλ.: 210 32.43.822.

Τα Πύρινα

Η ΑΛΛΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

6.000 πυρκαγιές, 2 εκατομμύρια στρέμματα, 70 νεκροί άνθρωποι, χιλιάδες άγρια και οικόσιμα ζώα, χιλιάδες σπίνια και άλλες εγκαταστάσεις. **2007** καμένα όνειρα. ●●● Ήταν ίσως το πιο μαύρο καλοκαίρι. Ποιος προκάλεσε όλη αυτή τη συμφορά; Οι εμπρηστές; Η παρατεταμένη ανομβρία; Η έλλειψη κρατικού συντονισμού; Η καθυστέρηση της κυβέρνησης να ζητήσει βοήθεια από το εξωτερικό; Μήπως η αδιαφορία των πολιτών; Η εμπρηστική νομοθεσία; Ίσως το μέλλον να φταίει. Θέλει να μας προειδοίσει. Αυτές οι φωτιές ήταν μόνο για «ζέσταμα...!». ●●● Οι συνάνθρωποί μας που έχασαν τη ζωή τους προκάλεσαν την παγκόσμια συγκίνηση. **Θα πρέπει η φωτιά που τύλιξε τα κορμιά τους να μας φωτίσει για να δούμε την πραγματική έκταση της καταστροφής που έχει προκληθεί, όχι μόνο από τις πρόσφατες πυρκαγιές, αλλά γενικότερα από τις καταστροφές που έχουμε αντιμετωπίσει τα περασμένα χρόνια. Και βέβαια μιλάμε συνολικά για τις περιβαλλοντικές καταστροφές που είναι αλυσιδωτές.** ●●● Οφείλει ο κάθε παράγοντας, φορέας και μεμονωμένος πολίτης να αναλάβει τις ευθύνες του. Τις δικές του ευθύνες. Ο κάθε ένας προσωπικά αλλά και συλλογικά, όπου αυτό είναι δυνατό και ας προχωρήσει κάνοντας τρία βήματα: **1ο Να δεχτεί ότι έχουμε πρόβλημα. 2ο Να αναζητήσει τη ρίζα του και εν συνεχεία την εξέλιξή του. 3ο Να δράσει.** ●●● Ακολουθώντας αυτή τη μεθοδολογία είναι ίσως εύκολο να διαπιστώσουμε ότι το 2ο και το 3ο βήμα έχουν πολλές εκδοχές και σηκώνουν πολλή συζήτηση, όμως δεν πρέπει να βιαστούμε να φτάσουμε στο τέλος της προσπάθειας. Οι σοφοί του παρελθόντος μάς έμαθαν ότι η αρχή είναι το ήμισυ του παντός. ●●● Ας πάμε λοιπόν στο 1ο βήμα και συνειδητά να αποδεχτούμε ότι έχουμε πρόβλημα. Είναι τεράστια η σημασία αυτής της αποδοχής, γιατί όσο κι αν φαίνεται αυτονόητο, γνωστό σε όλους, αλλά και ευδιάκριτα, δυστυχώς λιγότερο από 3 στους 10 από εμάς έχουν συνειδητοποιήσει ότι βρισκόμαστε περιβαλλοντικά σε έναν κατήφορο όλο και πιο απότομο, όπου η σαθρότητα είναι τέτοια που δεν μας επιτρέπει πλέον να γυρίσουμε πίσω αλλά μόνο να αναζητήσουμε δεξιά κι αριστερά διεξόδους αποφυγής του μοιραίου. ●●● Έχετε προσέξει ότι εδώ και λίγους μήνες η Green Peace μάς στέλνει μέσω ενός παιδιού ένα τηλεοπτικό μήνυμα οργής και αγωνίας; Το παιδί αυτό μοιάζει να 'ναι του γυμνασίου. Ίσως κάποιοι να θέλουμε να το γνωρίσουμε από κοντά για να του μιλήσουμε, να του εξηγήσουμε κάποια πράγματα, που λόγω του νεαρού της ηλικίας και της πιθανής επιπολαιότητάς του δεν γνωρίζει, να του δικαιολογήσουμε τελικά για τις πράξεις μας (ή τις μη πράξεις). Φαίνεται όμως πως αυτό το αγόρι δεν επιθυμεί ούτε συζητήσεις ούτε κηρύγματα. ●●● Είναι ένα από τα παιδιά εκείνα που έχουν γνώση των λεγομένων τους και είναι αποφασισμένα να κινητοποιήσουν όσους αποδέχονται την αλήθεια τους. ●●● **Ας προσέχουμε λοιπόν καλά τι μας λέει αυτός ο οργισμένος έφηβος και ας ψάξουμε πίσω από τις φωτιές το μέλλον των παιδιών μας.**

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΖΙΚΟΣ
(Θεοδώρα Άρτας)

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ...

Γλυκιά, χαρούμενη μέρα, με ήλιο καλοσυνάντο να χαϊδεύει απαλά τις κεραμιδένιες στέγες, που προβάλλουν απ' τα φυλλοδόλα.

Στο φράχτη η μάνα, κατευδώνει με το βλέμμα της το μικρό της παιδί, που, μαθητής, με κοντύλι και πλάκα, παίρνει το δρόμο του σχολείου.

Το δρόμο του σχολείου, που βαδίζουν κι άλλα παιδιά απ' τον πέδρο μαχαλά...

Ο καφετζής με την πετσέτα στον ώμο τακτοποιεί τα τσιγκινά τραπεζάκια.

Ένας γεράκος ακουμπισμένος στη μαγκούρα του, ρουφάει τον πρωινό του καφέ.

Η κυρά-Πανάγω με τη φοράδα απ' το καπίστρι και πίσω οι μανάρες για τη βοσκή...

Ανάριες τουφεκίες γαβγίσματα, κάτω στην ποταμιά.

Ένα κλαρίνο πεντατονικό, λυπη-

τερό σαν να ξεχάστηκε απ' το περασμένο πανηγύρι, τρικυμίζει την σιωπή του τόπου...

Ψιλοκουβέντα στις εξώπορτες, οι γριές σταυροπόδι, με το εργόχειρο στα γόνατα και τα σούμπρα στην ποδιά.

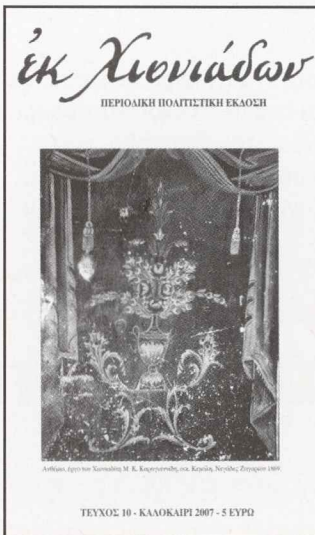
Βροχή μετά. Μυρωδιά νοτισμένου χώματος, μυρωδιά φαγητού στο τσουκάλι του αναμμένου τζακιού, που καπνίζει...

Ελαφρό αεράκι σε χορό βαλς, με τα κίτρινα φύλλα.

Η νύχτα πέφτει απαλά σαν σεντόνι σκεπάζοντας κυπροκούδουνα, βήματα, κρωξίματα, παραμύθια του παραγωνιού...

Μια γλυκιά φθινοπωρινή μέρα, μια νοσταλγία...

* Ο Τάσος Κανάτσας είναι εκπαιδευτικός, ποιητής και κατάγεται από το Ελληνικό Ιωαννίνων

Δύο αξιόλογα και όμορφα περιοδικά έφτασαν στα γραφεία μας. Πρόκειται για την περιοδική πολιτιστική έκδοση «Εκ Χιονιάδων», που εκδίδει ο Πολιτιστικός Σύλλογος, με τη συνεργασία της Αδελφότητας Αιθινών και για τα «Τζουμερκιώτικα Χρονικά», που εκδίδει η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Τζουμερκίων.

Ο «ΠΥΡΡΟΣ» ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΤΟΥ. ΣΤΕΙΛΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ.

«ΠΥΡΡΟΣ»

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32
106 83 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 - 82 33 830
FAX: 210 - 82 38 468
ΚΙΝ: 6947 - 697420

Δυναμική Επικοινωνία

ΔΙΗΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

● ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΑΡΗ ● ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Πέτρα»
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 82.30.830, e-mail: ekdoseispetra@hotmail.com
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Θ. ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ, ΜΑΝΤΖΑΚΟΥ 3, ΑΘΗΝΑ
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΤΗΣΙΩΣ: ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 15 ΕΥΡΩ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ: 30 ΕΥΡΩ

ΔΗΜΟΙ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ: 60 ΕΥΡΩ - ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ΕΥΡΩ - ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ 30 ΔΟΛΑΡΙΑ ΗΠΑ
Οι απόψεις που εκφράζονται στα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητως και τη γνώμη της εφημερίδας - Ασυγχώρητος η παρατύπωση -

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Από τον καθηγητή Απόστολο Παπαϊωάννου
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΩΓΩΝΙΟΥ, με σκοπούς την επιστημονική έρευνα και μελέτη της Ιστορίας και του Πολιτισμού του Πωγωνίου, ιδρύθηκε με προσωρινή έδρα τα Ιωάννινα. Την ανακοίνωση αυτή, που θα έχει καθοριστικές συνέπειες για την αξιοποίηση του ιστορικού παρελθόντος του Πωγωνίου, έκανε ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Απόστολος Παπαϊωάννου, κατά τη διάρκεια της Α' πολιτιστικής ημερίδας με θέμα «Πωγωνί, Ιστορική-Πολιτισμική Επισκόπηση», που πραγματοποιήθηκε στις 16 Αυγούστου 2007. στο καμέστο Πνευματικό Κέντρο «Μενέλαος Ζώτος» της Πολύτσανης.

Την έναρξη των εργασιών της ημερίδας, την οποία συνδιοργάνωσαν ο Έπαρχος Πωγωνίου του νομού Αργυροκάστρου Δημ. Μειντής και το Εργαστήριο Ιστορίας Νεότερης Ελλάδας και Νεοελληνικού Πολιτισμού της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, κήρυξε ο Μητροπολίτης Αργυροκάστρου κ. Δημήτριος.

Χαιρετισμούς απηύθυναν ο Γενικός Πρόξενος στο Αργυρόκαστρο Χρ. Μαντέλος, ο βουλευτής Ιωαννίνων Μιχ. Παντούλας, ο Πρόεδρος του Κ.Ε.Α.Δ. Ευάγγελος Ντούλης, ο Περιφερειάρχης Αργυροκάστρου Σπ. Ξέρας, ο Πρόεδρος της «Ομόνοιας» Ιωάνν. Γιάννης, ο αντινομάρχης Ιωαννίνων Οδ. Πόσης, ο Δήμαρχος Δελβινάκιου Αθ. Μποζιάρης και ο Πρόεδρος των Βλάχων της Αλβανίας και π. βουλευτής Χρ. Γκότσης.

Ο φιλόλογος και συγγραφέας Νικ. Υφαντής παρουσίασε συνοπτικά «Το Πωγωνί στο χώρο και στο χρόνο», ενώ οι επόμενοι ομιλητές Χρ. Τσελίκης, Θεόδ. Βεζιάνης, Χριστ. Μπεντούλης και Μ. Ζώτου, ανέπτυξαν τα επί μέρους θέματα.

Κλείνοντας την ημερίδα ο καθηγητής Απ. Παπαϊωάννου προέβη σε συνοπτική ιστορική και πολιτιστική επισκόπηση του Πωγωνίου και κατέθεσε δώδεκα προτάσεις, η υλοποίηση των οποίων θα θέσει τις επιστημονικές βάσεις, για την αξιοποίηση της πλούσιας ιστορικής, πολιτιστικής, εκπαιδευτικής και εκκλησιαστικής κληρονομιάς του Πωγωνίου. Την ευχάριστη, όμως, έκπληξη για τους παρευρισκόμενους απέτελεσε η ανακοίνωση από τον καθηγητή για τη σύσταση και λειτουργία νομικού προσώπου, με την επωνυμία Κέντρο Μελετών Πωγωνίου, με προσωρινή έδρα τα Ιωάννινα και σκοπούς την επιστημονική έρευνα και μελέτη του ενιαίου Πωγωνίου. Ήδη το Κέντρο προικοδοτήθηκε και διαθέτει είκοσι χιλιάδες τόμους βιβλίων, πλουσιότατο αρχείο πολυτίμων εγγράφων και αναγνωστήριο.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΣΧΑ

Γράφει η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ*

Είμαι σλόγκαν στη Μόσχα η ταχύτητα με την οποία αλλάζει ο καιρός, χωρίς καμιά αλλαγή να αποτυπώνεται στο μοτίβο της Μοσχοβίτικης καθημερινότητας. Τα πρόσωπα ίδια. Ή τουλάχιστον έτσι δείχνουν. Με ήλιο, με βροχή και με χιόνι, ο γίγαντας συνεχίζει να σέρνει πίσω του τα εκατομμύρια της μεσαίας τάξης του, που είναι μαθημένα να απορροφούν στο σύρμιό τους τα σκαμπανεβάσματα και να συγχρονίζουν στις όποιες συνθήκες.

Απάθεια και έλλειψη αντίδρασης που καταλήγει σε συνενοχή για το ροκάνισμα του προσωπικού χρόνου των πολιτών, που δε μοιάζουν να τα λαμβάνουν υπόψη. Απάθεια και μη αντίδραση προς τους ατίθασους του λόχου, που απλά με το θράσος τους επιβεβαιώνουν τον κανόνα και επιβαρύνουν την καθημερινότητά των υπολοίπων.

Για τον τουρίστα μία λαμπερή πόλη με βαριά ιστορία και μνημεία που σε θαμπνώνουν κάτω από τα φώτα της πόλης. Όμως εκεί που σβήνουν τα φώτα, που παύουν να λάμπουν τα μανικετόκουμπα και οι τελευταίες γενιές της σύγχρονης αυτοκινητοβιομηχανίας, αρχίζει η τάλαντωση των ψυχών που παλεύουν τις ακρότητες.

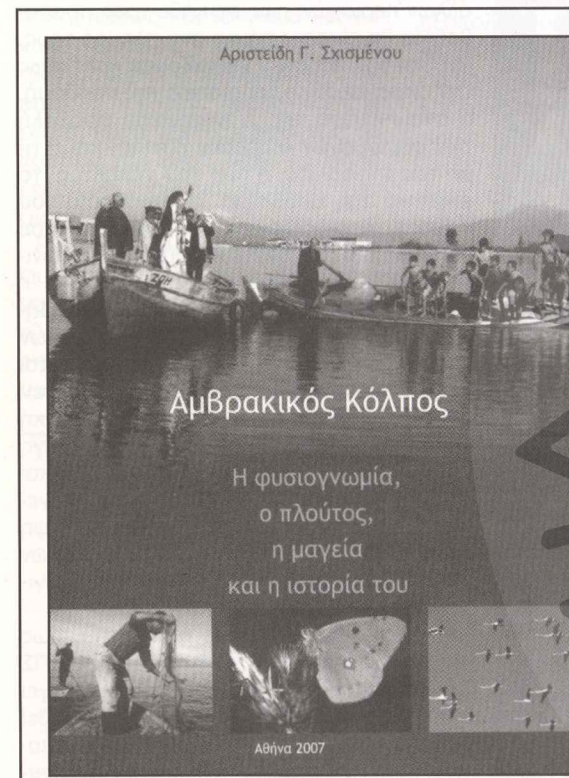
Μέσα σε αυτό το πολιτισμικό ζόρισμα έτυχε να κάνω δύο ταξίδια διαδοχικά και σύντομα Μόσχα-Αθήνα και τούμπαλιν. Το πρώτο μάλιστα συνέπεσε με την εγκληματική πυρκαγιά στην Πάρνηθα όπου μετά την προσγείωση στο Ελευθέριος Βενιζέλος τα πάντα με ενοχλούσαν, από τα πεζοδρόμια, τα φορτηγά, τα χώματα, την ανοχή, την αδιαφορία. Τόσο που έλεγα τότε θα ξαναμπώ στο αεροπλάνο να πετάξω πάνω από τις πράσινες εκτάσεις της Μόσχας.

Το έκανα αλλά ξαναγύρισα. Και παρά το γεγονός της ψυχορραγίας για τα τεκταινόμενα στην Ελλάδα, έβλεπα τον κόσμο, έστω και συναισθηματικά, να αντιδρά, να βγάζει τον σφυγμό του στην καθημερινότητά του, με όποιο τρόπο...

Πλίσες οι σκέψεις μου, άλλες να ζορίζονται στην ακμή των διαφορετικών πολιτισμικών γωνιών και άλλες να πνίγονται μέσα στη ντροπή τους για τον πόνο και την κατάντια της ελληνικής πραγματικότητας.

Ωστόσο η κριτική είναι πάντα υποκειμενική, κι όταν ενοχλεί βαφτίζεται ακόμη πιο υποκειμενική.

*Η Δέσποινα Σαββοπούλου, κατάγεται από τη Λεπτοκαρυά Ζαγορίου, ζει και εργάζεται στη Μόσχα, και κατά καιρούς θα μας στέλνει τις εντυπώσεις της από τη ρωσική πρωτεύουσα.

Αμβρακικός Κόλπος: Η φυσιογνωμία, ο πλούτος, η μαγεία και η ιστορία του

Τον κ. Αριστείδη Γ. Σχισμένο, τον γνώρισα σε μία παρουσία ενός βιβλίου του. Είναι παθιασμένος με τον γενέθλιο τόπο του, την Άρτα. Αναδεικνύει, μέσα από τη συγγραφική του δεινότητα, κάθε πλευρά της περιοχής: Ιστορική, λαογραφική και περιβαλλοντική.

Στη Ροδαυγή, μου χάρισε το νέο του βιβλίο. «Αμβρακικός Κόλπος, η φυσιογνωμία, ο πλούτος, η μαγεία και η ιστορία του».

Πρόκειται για μια πολυσχιδή εργασία, η οποία αναδεικνύει, σε όλες του τις πλευρές, έναν μοναδικό φυσικό στολίδι, τον Αμβρακικό. Μία περιοχή, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως μοναδικός υδροβιότοπος, με τη διεθνή Συνθήκη Ramsar.

Ο κ. Αριστείδης Σχισμένος, ως εκπαιδευτικός, «βυθίζεται» στο θέμα του και μας χαρίζει ένα λευκώμα, χρήσιμο και διδακτικό.

Άκουγα προ ημερών ως πρώτη είδηση σε ραδιοφωνικό σταθμό της Αθήνας τη μόλυνση του Αμβρακικού. Τώρα τον ανακάλυψαν τα Αθηναϊκά μέσα επικοινωνιών!

Χρόνια και χρόνια οι φορείς της περιοχής φωνάζουν για τον Αμβρακικό Κόλπο. Κάλιο αργά παρά ποτέ.

Και για να έχει κανείς μία σφαιρική εικόνα για το τι εστί Αμβρακικός, ας προμηθευτεί το έργο του κ. Σχισμένου.

Από την πλευρά μας, τον συγχαίρουμε και του ευχόμαστε δύναμη, γιατί έχει πολλά να μας δώσει ακόμη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΑΡΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ: Μία πρωτοβουλία των εκδόσεων «Πέτρα»

ΣΤΙΣ 5 ΗΠΕΙΡΟΥΣ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΥΜΠΙΕΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΔΙΚΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Περδικιωτών Θεσπρωτίας, σε πρόσφατη συνεδρίασή του αποφάσισε ομόφωνα να συμπαρασταθεί στο καθολικό αίτημα των κατοίκων του χωριού, για τη μη κατασκευή και λειτουργία του Σταθμού συμπίεσης Φυσικού Αερίου στην Πέρδικα, για τους παρακάτω λόγους:

- Οι αποφάσεις για διέλευση του Φυσικού Αερίου από την παραλία του «ΣΤΑΥΡΟΛΙΜΕΝΑ», καθώς και η δημιουργία εγκαταστάσεων για μονάδα συμπίεσης στον εν λόγω χώρο, έγινε ερήμην των κατοίκων της Πέρδικας και χωρίς καμία ενημέρωσή.

- Υπάρχουν μελέτες σκοπιμότητας, τόσο από την Νομαρχιακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος Θεσπρωτίας, όσο και από την «ΠΙΝΔΟΣ» Περιβαλλοντική, που γνωμοδότησαν αρνητικά για τη διέλευση του αγωγού και των σχετικών εγκαταστάσεων.Η

- Η περιοχή αυτή της Κοινότητας Πέρδικας έχει χαρακτηριστεί (α) ως «τοπίο εξαιρετικού φυσικού κάλλους» (ΦΙΛΩΤΗΣ, Ε.Μ. Πολυτεχνείο) (β) ζώνη με υψηλή τουριστική ανάπτυξη και προστευόμενη περιοχή (ΥΧΟΠ).

- Η εγκατάσταση της μονάδας με τους ρύπους θα επηρεάσει αρνητικά την ανάπτυξη των ελαιόδεντρων που κατακλύζουν την περιοχή και η παραγωγή λαδιού θα συρρικνωθεί.

- Το σημαντικότερο όμως είναι ότι και αν ακόμη οι ρύποι δεν είναι τόσο βλαβέροι, η θέα αυτού του κτηριακού συγκροτήματος των 3 στρεμμάτων με τις πανύψηλες καμι-

νάδες, εν είδη διυλιστηρίων θα επηρεάζει αρνητικά τόσο τους κατοίκους όσο και τους επισκέπτες - τουρίστες που πηγαίνουν στις όμορφες παραλίες ΑΡΙΛΛΑ και ΚΑΡΑΒΟΣΤΑΣΙ, με αποτέλεσμα να οδηγήσει την αναπτυσσόμενη τουριστική περιοχή σε μαρasmus.

- Στα τουριστικά συγκροτήματα, στις επενδύσεις, στα δάνεια για αγροτουρισμό και ενοικιαζόμενα θα δημιουργήσει ανυπέρβλητα προβλήματα.

Καλούμε τη Νομαρχία Θεσπρωτίας, τον βουλευτή του νομού μας κ. Αντ. Μπέζα και τους αρμόδιους φορείς (Περιφέρεια - Υπουργεία), να επανεξετάσουν το θέμα με μεγάλη προσοχή και να μας απαλλάξουν από τον εφιάλτη αυτής της εγκατάστασης.

Η διαμετακόμιση του αερίου θα ξεκινά από την Κομοτηνή και θα φθάνει στη Νέα Μεσημβρία, μέσω του υπάρχοντος ελληνικού δικτύου. Από εκεί θα κατασκευαστεί αγωγός με διάμετρο 36" και μήκος περίπου 300 χλμ., ο οποίος θα μεταφέρει το αέριο στον Σταυρολίμενα Πέρδικας Θεσπρωτίας. Ο υποθαλάσσιος αγωγός, μήκους 212 χλμ. και διαμέτρου 32" θα μεταφέρει το αέριο στο Οτράντο της Ιταλίας. Η κατασκευή και η εκμετάλλευσή του υποθαλάσσιου αγωγού φυσικού αερίου θα γίνει από την εταιρεία POSEIDON, που ιδρύθηκε με ποσοστά συμμετοχής από τη ΔΕΠΑ και την Edison. Οι επενδύσεις της ΔΕΠΑ Α.Ε. για την κατασκευή όλου του τμήματος από την Κομοτηνή έως τη Θεσπρωτία θα ανέλθουν σε 600 εκατ. ευρώ, ενώ το επενδυτικό κόστος του υποθαλάσσιου αγωγού, που θα κατασκευάσουν από κοινού η ΔΕΠΑ και η Edison, μέσω της εταιρείας POSEIDON εκτιμάται ότι θα υπερβεί τα 300 εκατ. ευρώ.

«ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ» - ΣΤΗ ΖΙΤΣΑ

Κυριακή 8 Ιουλίου 2007, κλιμάκιο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος και του Ιδρύματος «Μόρφωσης Νεολαίας», ανταποκρινόμενο στην πρόσκληση του Δημάρχου Ζίτσας κ. Γιάννη Πρωτόπαππα, παραβρέθηκε και παρακολούθησε σ' όλη τη διάρκειά της, την εκπομπή της ΕΡΤ3 «Κυριακή στο Χωριό», που αυτή τη φορά είχε την τιμητική της η Ζίτσα.

Χωριστή και κορυφαία ημέρα η 8η Ιουλίου για την κωμόπολη της Ζίτσας και των Δημοτικών Διαμερισμάτων (Πρωτόπαππα, Καρίτσας, Λιθίνου και Δαρνοφύτου), αφού ο δικός τους λαϊκός πολιτισμός, γεννημένος και κινούμενος μέσα στο ιδιαίτερο φυσικό κάλλος της περιοχής, τραγουδισμένο από τον Λόρδο Βύρωνα, είχε την ευχέρεια να αναδειχθεί με ειλικρίνεια και πληρότητα και ν' απλωθεί στο Πανελλήνιο και πιο πέρα ακόμα, εκείνη την ημέρα, με παράλληλη παρουσίαση της μεγάλης προσφοράς αυτού του τόπου στο εθνικό γίνεσθαι.

Σε δηλώσεις του και στη συνέντευξη του προς την ΕΡΤ3, ο πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος **Κώστας Αλεξίου** δήλωσε: «Η πανηπειρωτική Συνομοσπονδία, κορυφαία οργάνωση των Αποδήμων Ηπειρωτών, με 450 και πλέον Σωματεία και με έργο της τη διαφύλαξη του λαϊκού μας πολιτισμού, βρίσκεται πάντα στο πλευρό τόσο των φορέων της Ηπειρωτικής Αποδημίας, όσο και όλων των οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συνδράμοντας με τις δικές της παρεμβάσεις. Μ' αυτή την αντίληψη βρισκόμαστε σήμερα εδώ, μαζί με τον Ζιτωίτη και επί χρόνια λειτουργό της Πανηπειρωτικής και του Ιδρύματος «Μόρφωσης Νεολαίας» Λάμπρο Δρόσο, για να βεβαιώσουμε για μια ακόμη φορά τους Ζιτωίτες, όσο και τους συμπατριώτες των άλλων περιοχών, πως σε κάθε τους πρωτοβουλία θα είμαστε πάντα στο πλευρό τους. Ετούτη την περιοχή, γνωρίζουμε καλά πως την απασχολούν η τουριστική της υποδομή, η αναμείλυσή της, η παραπέρα προβολή των φημισμένων «Κρασιών Ζίτσας» και η τιμή του σταφυλιού, η τιμή του γάλακτος, το οικιστικό της πρόβλημα, η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και άλλα, που σε κάθε περίπτωση αναδεικνύουμε και αγωνιζόμαστε για τη λύση τους».

Με τη σειρά του ο **Λάμπρος Δρόσος** δήλωσε: «Επί 10ετίες τώρα η Αδελφότητα των Ζιτσαίων στην Αθήνα, αγωνιά και αγωνίζεται για την ανάκαμψη και προκοπή της γενέτειρας. Τα μεγάλα έργα, όπως η Μαθητική Εστία, το γήπεδο του Αι-Γιώργη, η στέγη των ατόμων με ειδικές ανάγκες, φέρουν και τη δική της σφραγίδα, η οποία αποτυπώνεται στο ιδιαίτερο ενδιαφέρον της στη λήψη αποφάσεων, διοικητικών και οικονομικών της κεντρικής εξουσίας, με τις οποίες έγιναν έργα χρήσιμα για όλη την περιοχή.

Ας βάλει στο μυαλό της η Πολιτεία, πως και μεν εξαγγέλλει ότι το 80% του 4ου ΚΠΣ θα οδεύσει στην Περιφέρεια, της διαφεύγει όμως να αποφανθεί πως θα απορροφηθεί τούτο, όταν οι Δήμοι και ιδιαίτερα οι Καποδιστριακοί, στερούνται της δυνατότητας σύνταξης ώριμων μελετών».

ΚΟΣΜΑΣ ΚΟΛΟΒΟΣ - ΑΡΤΙΝΟΣ Άρτα

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΟΨΕΙΣ (1913 - 1991)

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΟΥΤΣΟΥΚΑΛΗ***

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

ΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ στοιχεία αποτυπώνουν σαφώς την κίνηση πληθυσμιακών ομάδων προς την πόλη: Από το 1913 μέχρι το 1940 σημειώνεται αύξηση κατά 39,48%, η οποία κατανέμεται ως εξής: 1913-1920 αύξηση κατά 22,15%, 1920-1928 αύξηση κατά 14,29% και 1928-1940 αύξηση μόλις κατά 3,04%.

Οι σημαντικότερες πληθυσμιακές ομάδες, οι οποίες καταγράφονται κατά την περίοδο αυτή σε αρκετούς συνοικισμούς του νομού, συνοψίζονται στα κατωτέρω στοιχεία: σύμφωνα με τον επίσημο κατάλογο της νομαρχίας της Πρέβεζας, κατά την απογραφή του 1913, οι μουσουλμάνοι που κατοικούσαν στον νομό, ανέρχονται στους 750, ενώ με βάση τα στοιχεία της ισραηλιτικής κοινότητας Αθήνας, καταγράφονται επίσης 250 Εβραίοι. Στις ομάδες αυτές θα πρέπει να προστεθούν οι νομάδες Σαρακατσαναίοι και Συρρακιώτες, οι οποίοι ιδρύουν και εγκαθίστανται σε περιαστικούς συνοικισμούς, τα λεγόμενα χειμαδιά⁷. Ως χειμαδιά αναφέρονται το 1928 οι συνοικισμοί Τάρανα, Πετρίτσα και Ψαθάκι.

Επιπλέον, σύμφωνα με την απογραφή του 1928, συγκαταλέγεται στον πληθυσμό του νομού σημαντικός αριθμός κατοίκων προερχόμενος κυρίως από τον νομό Λευκάδας και τα υπόλοιπα Επτάνησα, καθώς και τον νομό Ιωαννίνων. Ωστόσο, χαρακτηριστική πληθυσμιακή εισροή στον νομό από τις περιοχές αυτές, παρατηρείται κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1960, όπου και αλλάζει ριζικά η οικονομική φυσιογνωμία του νομού.

Εκτός από τις εν λόγω δημογραφικές παρατηρήσεις, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η μεγαλύτερη πληθυσμιακή μεταβολή, η οποία επηρέασε μορφολογικά και οικονομικά τον νομό, παρουσιάζεται

μετά την Μικρασιατική καταστροφή, με την έλευση των προσφύγων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο αριθμός των προσφύγων που κατοικούσαν στον νομό Πρέβεζας το 1923 αντιστοιχούσε σε 6.163 κατοίκους.

Συγκεκριμένα, στον δήμο της Πρέβεζας εγκαθίστανται 3.185 πρόσφυγες, ενώ 2.978 σε διάφορες περιοχές του νομού. Πρόκειται για τους συνοικισμούς Άγιο Θωμά, Αγία τριάδα, Νεοχώρι, Παντοκράτορα και Σμυρτούλα, οι οποίοι ανήκαν στον δήμο της πόλης και τους νέους συνοικισμούς Νέα Σινώπη, Νέα Σαμψούς, Νέα Κερασούς και Αρχάγγελος, ενταγμένους σε κοινότητες που βρίσκονταν εκτός του πολεοδομικού συγκροτήματος. Επίσης, δυναμική χαρακτηρίζεται η παρουσία των προσφύγων στις κοινότητες της Νέας Φιλιππιάδας (1.052 κάτοικοι) και της Πάργας (1.378 κάτοικοι)⁸.

Αν και η εγκατάσταση των προσφύγων ενδυνάμωσε πληθυσμιακά την Πρέβεζα και συνετέλεσε κατ' αρχάς στην ανάπτυξή της, αργότερα, το 1951, ανιχνεύονται σαφείς δυσμενείς οικονομικές μεταβολές. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση εδαφών για την αποκατάσταση των προσφύγων, περιόρισε τόσο την γεωργία, όσο και την κτηνοτροφία⁹. Η αποδυνάμωση της πρωτογενούς παραγωγής, επέδρασε εν συνεχεία αρνητικά και στην εμπορική κίνηση του λιμανιού, καθώς τα βασικά εξαγωγικά είδη αποτελούνταν από γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα. Ωστόσο, το λιμάνι της πόλης εξακολουθούσε να αποτελεί την ζωογόνο δύναμή της μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1950, όπου και χάνει οριστικά την παλαιά του αίγλη.

Εξετάζοντας τα απογραφικά δεδομένα του νομού κατά την περίοδο 1928-1940, παρατηρείται πέρα από την αοδική πληθυσμιακή πορεία της πόλης που σκιαγραφήθηκε παραπάνω, σημαντική δημογραφική τόνωση και στην περιφέρεια του νομού, κυρίως μάλιστα σε πεδινές κοινότητες.

Χαρακτηριστικά αναφέρονται οι κοινότητες Κορώνης, της οποίας ο πληθυσμός αυξάνεται κατά 60%, Αχερουσάκι κατά 44,18% και Καναλίου κατά 42,36%.

Περνώντας στην περίοδο 1940-1950, περίοδο εμφυλιοπολεμικών γεγονότων στον ελληνικό χώρο, καταγράφονται πληθυσμιακές μετακινήσεις στην περιοχή, οι οποίες, πάντως, περιορίζονται κυρίως στα όρια του νομού. Έτσι, παρατηρείται έντονη εισροή κατοίκων της περιφέρειας προς την πόλη, η οποία αντιστοιχεί στο ποσοστό του 20,8%. Συγκεκριμένα, οι βασικές κοινότητες οι οποίες συρρικνώνονται πληθυσμιακά και ενισχύουν το δημογραφικό δυναμικό της πόλης είναι οι εξής κοινότητες: του Γοργομήλου (μαζί με τους ενταγμένους σ' αυτή συνοικισμούς: Γκούρα, Κουτικαί και Αγία Παρασκευή), της Φανερωμένης, του Ανωγείου και του Λιβαδαρίου. Από τις κοινότητες αυτές, συνυπολογίζοντας την υψομετρική τους διάταξη στον χώρο, παρατηρείται ότι μόνο η κοινότητα του Λιβαδαρίου αποτελεί ημιορεινή περιοχή, ενώ οι υπόλοιπες, από τις οποίες υπολογίζεται ποσοστό που καλύπτει περίπου το 60% των μεταστανευόντων προς την πόλη, συγκαταλέγονται στις πιο ορεινές κοινότητες του νομού.

Η απόληξη της δημογραφικής αυτής αύξησης ήταν να αναγνωριστεί η Πρέβεζα ως αστικό κέντρο το 1951¹⁰. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος, παρόλο που αναμενόταν οικονομική ανάπτυξη και αύξηση των δημογραφικών στοιχείων της πόλης, παρατηρείται απουσία πληθυσμιακής ανάπτυξης, η οποία τεκμηριώνεται με την έπαισιωδη αύξηση του 2,7% στο διάστημα των ετών 1951-1981. Έτσι, με βάση τον πληθυσμό, η Πρέβεζα στον κατάλογο εράρχησης των αστικών κέντρων καταλαμβάνει, το 1951, μόλις την 42^η θέση ανάμεσα σε 50 αστικά κέντρα της χώρας¹¹.

Η ατονική αυτή πληθυσμιακή ανάπτυξη απορρέει από τις γενικότερες εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στον ελληνικό χώρο κατά την μεταπολεμική περίοδο. Είναι εποχή, κατά την οποία η ανάπτυξη της χώρας υπόκειται στην πρωτοβουλία της πρωτεύουσας, ενώ στην περιφέρεια διογκώνεται το μεταναστευτικό ρεύμα¹².

Στο πλαίσιο των εξελίξεων αυτών, η Πρέβεζα αλλάζει εντελώς φυσιογνωμία. Το λιμάνι, το οποίο προσδιόριζε τα χαρακτηριστικά της, από την στιγμή ακόμη της εμφάνισής της, χάνει οριστικά τον διαμετακομιστικό του χαρακτήρα, γεγονός που επιφέρει την αλλαγή της οικονομικής της ρό-

λου. Αποτέλεσμα αυτού, ήταν να περιοριστεί η Πρέβεζα σε δραστηριότητες τοπικού πλέον χαρακτήρα, με ανάλογες νέες μορφολογικές, οικιστικές, κοινωνικές και οικονομικές λειτουργίες.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1950, τίθεται σε λειτουργία το πορθμείο Ρίου - Αντιρρίου, ενώ στην διάρκεια της δεκαετίας αυτής, αποπερατώνονται τα έργα κατασκευής της εθνικής οδού Αντιρρίου - Ιωαννίνων¹³. Με βάση τα νέα αυτά δεδομένα, οι χερσαίες συγκοινωνίες αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία των μεταφορών, γεγονός που καταργεί την εξάρτηση της ενδοχώρας από το λιμάνι, αφαιρεί από την πόλη την κύρια λειτουργία της και την περιθωριοποιεί σταδιακά.

Οι εξελίξεις αυτές υπονομεύουν την κυρίαρχη θέση της Πρέβεζας στην περιφέρεια και σηματοδοτούν αλλαγές, οι οποίες παρατηρούνται σε κάθε τομέα του δομικού συστήματος της πόλης. Εξετάζοντας τις μορφολογικές μεταβολές του νομού, διαφαίνεται μια εντελώς διαφορετική πληθυσμιακή σύνθεση, σε σημείο που μπορούμε να μιλάμε για μετάγγιση του πληθυσμού. Ο παλαιός αστικός πληθυσμός μεταναστεύει μαζικά στην Αθήνα και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό, που το μέγεθός του αποτυπώνεται ευκρινώς στην κοινή αίτηση των παλαιών κατοίκων, όστι ο πληθυσμός της πόλης αλλάζει κατά 3/4¹⁴.

Η νέα μορφή της πόλης προκαλεί πλέον επαγγελματικά και οικονομικά προβλήματα στους υπόλοιπους κατοίκους, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από την προσκόλλησή τους προς την θάλασσα και το λιμάνι¹⁵. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το ποσοστό συμμετοχής των γηγενών κατοίκων σε θέσεις που είχαν ως βάση το λιμάνι, ανερχόταν στο 72,15%, γεγονός που καταδεικνύει την νοστροπία των Πρεβεζάνων και δικαιολογεί την φυγή τους προς την Αθήνα των οικονομικών ευκαιριών. (Σύμφωνα με πηγές, μέρος του πληθυσμού μετακινείται και προς την Γερμανία).

7. Ε. Μακρής, *Ζωή και παράδοση των Σαρακατσανών*, Ιωάννινα 1990, σ. 94-96.
8. *Απογραφή προσφύγων*, εκδ. Εθνικού τυπογραφείου, εν Αθήναις 1923.
9. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, τεύχ. 12, Πρέβεζα 1986, σ. 28.
10. Β. Αυδίκος, ό.π., σ. 69.
11. Β. Αυδίκος, ό.π., σ. 76.
12. «*Συμπόσιο για τον Κ. Τ. Καραωτάκη*», Πρέβεζα 1990, σ. 358.
13. Β. Αυδίκος, ό.π., σ. 105.
14. Β. Αυδίκος, ό.π., σ. 73.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

* Ο Σεραφείμ Κουτσοκάλης είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών και η παρούσα εργασία του είναι η μεταπτυχιακή στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

15η ΠΑΝΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ

Πραγματοποιήθηκε στις 11-8-2007 στη Ροδαυή Άρτας η 15η Παντζουμερκιώτικη Συνδιάσκεψη με τη συμμετοχή όλων των φορέων που εκπροσωπούν την περιοχή των Τζουμέρκων των βουλευτών του νομού Άρτας, Ιωαννίνων, καθώς και του υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. κ. Στ. Καλογιάννη.

Κύριο θέμα της Συνδιάσκεψης ήταν η δημιουργία του Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων και η συμβολή του στην ανάπτυξη της περιοχής, με όλους τους εισηγητές να συγκλίνουν στην άποψη της αποτελεσματικότητας αυτής της προσπάθειας, για τη θωράκιση και προστασία της περιοχής. Τα επόμενους θέματα της Συνδιάσκεψης, τα οποία χίχτηκαν ήταν:

α) Η δημιουργία του φράγματος του Αγίου Νικολάου, όπου η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στη Συνδιάσκεψη τάχθηκαν κατά της δημιουργίας του, όπως και στην κατασκευή μικρών

υδροηλεκτρικών φραγμάτων εντός του Πάρκου, παρόλο που το Προεδρικό Διάταγμα τα επιτρέπει.

β) Η οριοθέτηση του Εθνικού Πάρκου με επαναπροσδιορισμό των ορίων του, καθώς και των ζωνών που περικλείονται σε αυτό.

γ) Η έδρα του φορέα διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου που όπως ειπώθηκε από τον υφυπουργό θα διαχωριστεί από τον φορέα διαχείρισης της Παμβώτιδας Ιωαννίνων, με την αλλαγή του Προεδρικού Διατάγματος αλλά με την έδρα να παραμένει στα Ιωάννινα παρά τις αντιρρήσεις και τις αντίθετες εισηγήσεις όλων των συμμετεχόντων.

δ) Η αναγκαιότητα της οδικής σύνδεσης των Τζουμέρκων με την Εγνατία οδό ως μοχλό ανάπτυξης και άρσης της απομόνωσης ολόκληρης της περιοχής.

ΤΑΣΟΣ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΥ
Πρόεδρος Αδελφότητας Θεοδωριά-

ΒΥΡΩΝΕΙΑ 2007

Την Κυριακή 19 Αυγούστου 2007, το πρωί στην Ζίτσα πραγματοποιήθηκε εκδήλωση λόγου αφιερωμένη στον Λόρδο Βύρωνα, την οποία και παρακολούθησε πολύς κόσμος.

Την εκδήλωση άνοιξε ο Δήμαρχος Ιωαννίνων Πρωτόπαπας με σύντομο χαιρετισμό, για να ακολουθήσει η απονομή Διπλώματος Τιμής από τον Δήμο Ζίτσας και την Εταιρία Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου, στον **Τάσο Παπασταύρου**, αρχιτέκτονα - συγγραφέα. Εν συνεχεία μίλησαν οι παρακάτω ομιλητές:

Ο **Χρήστος Μασσαλάς**, Καθηγητής Πανεπιστημίου - πρόεδρος Πανεπιστημίου Δυτ. Μακεδονίας - τ. Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με θέμα «Ο δημιουργός Τάσος Παπασταύρος», το τιμώμενο πρόσωπο».

Ο **Απόστολος Παπαϊωάννου**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με θέμα «Ο Βύρων του Τάσου Παπασταύρου».

Η **Ελένη Κουρμαντζή**, Λέκτορας Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με θέμα «Ο Λόρδος Βύρων και το κείμενο Ρωσσαγγολλάτος».

Ο **Νίκος Α. Τέντας**, ποιητής - μεταφραστής, με θέμα «Η Ήπειρος στην ποίηση του Βύρωνα».

Ο **Θεόδωρος Κοσμάς**, Καθηγητής Φιλόλογος - Διδάκτωρ Ιστορίας Πανεπιστημίου

ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ

Ιωαννίνων, με θέμα «Ο Βύρων στη Ζίτσα. Η διαχρονική εμβέλεια μιας επίσκεψης».

Μετά το πέρας της εκδήλωσης ακολούθησε δεξίωση με τοπικά εδέσματα. Την εκδήλωση διοργάνωσαν οι παρακάτω φορείς: **Ο Δήμος Ζίτσας - Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων - Σχολή Επιστημών Αγωγής - Εργαστήριο Νεότερης Ελλάδας και Νεοελληνικού Πολιτισμού - Εταιρεία Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου - Περιοδικό «Ηπειρώτικα Γράμματα».**

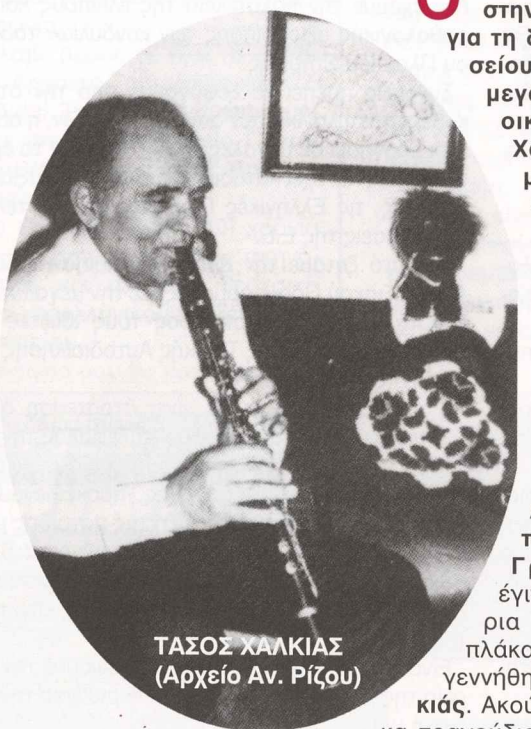
ΤΡΕΙΣ ΣΤΑΥΡΑΕΤΟΙ

Τρεις σταυραετοί
καθότανε
στα δέντρα
του Αϊ - Ταξάρχη
κουβέντιαζαν
και αγνάντευαν
προς του Σερμπή
τη ράχη.
Κι ήτανε τρεις
κι ήτανε νιοί
και η άνοιξη ένα γύρα,
χωρίς χαψιά,
χωρίς γουλιά,
μεθύσαν απ' τα μύρα.
Κι ο πιο τρανός
ο σταυραετός,
στο μπόι ο πιο μεγάλος,
σκύβει και λέει
στους άλλους:
- Να εδώ γεννήθηκα
και εγώ,
σε τούτο το χωριό,
κοντά εκεί στο λάκκο,
σε ένα καλύβι φτωχικό,
που τό 'χε μια Τσανάκω.
Ένα χαβάς πάρουμε
για τη φτωχή τη μάνα
και την Τσανάκω
τη φτωχή
που μου 'ταν παραμάνη.
Αρπάξει ο Κύρκος
το βιολί
και ο Φώτης το λαούτο
και το κλαρίνο
ως χαιδεψε

απλά γλυκά ο Τάσος
και η μουσική
ως αλάργεψε
ως το μεγάλο δάσος
την άκουσαν
και τα πουλιά
και είπαν κι αυτά
με μια φωνή:
Τι θάμα είναι ετούτο!
Κι αρχίσανε μαζί κι αυτά
γλυκά να τραγουδούνε
κι από τα πλάγια
οι νεκροί
να τους χειροκροτούνε.
Αχ! απ' αυτή τη μουσική
τίποτε πια δεν λείπει,
έχει ελπίδα κι όνειρα
και μπόλικο έχει λύπη.
Κι όσα στριφογυρίσματα
και βόγγους
και ψιθύρους
στο διάβα του
έχει ο Καραμάς
και έχει η γη
περιστροφές
και αχ! και βαχ!
και γύρους
έχει και τούτη η μουσική
πούν' της πατρίδας
η κραυγή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΖΗΜΑΣ
Πρόεδρος Αδελφότητας
Γρανισσοπούλας
(Γενέτειρας του Τάσου
Χαλκιά)

Η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΑΛΚΙΑΔΩΝ

ΤΑΣΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ
(Αρχείο Αν. Ρίζου)

Ο Δήμος Μολοσσών στην προσπάθειά του για τη δημιουργία Μουσείου - Ιδρύματος της μεγάλης μουσικής οικογένειας των Χαλκιάδων, πραγματοποίησε μια σειρά εκδηλώσεων στα χωριά του Δήμου: Δεσποτικό, Γρανισσοπούλα και Φωτεινό, τις οποίες τίμησε με την παρουσία του πολύς κόσμος, ήτοι:

- Σάββατο 11 Αυγούστου 2007 το απόγευμα στη Γρανισσοπούλα, έγιναν αποκαλυπτήρια αναμνηστικής πλάκας, στο σπίτι που γεννήθηκε ο Τάσος Χαλκιάς. Ακούστηκαν ηπειρώτικα τραγούδια από ομάδα ηλι-κωμένων του Δήμου Καλπακίου.

Το βράδυ στο Φωτεινό, έγινε προβολή διαφανειών από τη ζωή των Χαλκιάδων και εν συνεχεία ερμηνεύτηκαν τραγούδια των Χαλκιάδων από τον **Μιχάλη Μιχόπουλο** (μουσικό και τ. πρόεδρο της Ομοσπονδίας μας), με συνοδεία παραδοσιακής κομπανίας.

- Κυριακή 12 Αυγούστου 2007 το πρωί στο Δεσποτικό, έγινε επιμνημόσυνη δέηση στον Ιερό Ναό της Αγίας Τριάδας για τους θανόντες της οικογένειας Χαλκιάδων. Το απόγευμα έγινε εκδήλωση

στην οποία μίλησαν:

- Ο **Νίκος Κακαϊδής**, Γυμνασάρχης - ιστορικός - συγγραφέας - Λαογράφος, με θέμα: «Το οδοιπορικό μιας μεγάλης μουσικής οικογένειας».

- Ο **Γιάννης Πελέμος**, Διδάκτορας Μουσικής του Πανεπιστημίου Κέμπριτζ και Λέκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, με θέμα: «Το κλαρίνο στην Ήπειρώτικη μουσική παράδοση και τη συμβολή της οικογένειας των Χαλκιάδων στη διαμόρφωσή της».

- Ο **Βασίλης Ντισιάκος**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας, με θέμα: «Το ατομικό και το συλλογικό στη λαϊκή δημιουργία. Η περίπτωση του Τάσου Χαλκιά».

Τραγουδίσαν ο **Λάκης Χαλκιάς**, **Λάμπρος Χαλκιάς**, **Σ. Σιάτρας**, **Στ. Μπέλλος**, **Ε. Αημναίου**, ενώ συμμετείχαν στο μουσικό πρόγραμμα και άλλα άτομα (μουσικοί) της οικογένειας Χαλκιάδων.

Επίσης το **Σάββατο 18 Αυγούστου 2007** το βράδυ στη **Γρανισσοπούλα**, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση αφιερωμένη στον **Τάσο Χαλκιά**, από την ομώνυμη Αδελφότητα και Τοπικό Συμβούλιο.

Γιὰ τὸν Χαλκιά

Ὁ γὰρ κλαρίνο τὸ Χαλκιά βογγάει, τινάζει, χαρογεύει, χορεύει ἡ ψυχή του - θάλασσα, ὁ βύρνας, ὁ δειρνεύει, ὁ γὰρ ποτάμι, ὁ ἀρμαλχοί, ὁ κλέφτες, παμπαρὰ κὰ στεριφλομεσζακὰ, τὸ μὰζο, τὸ τὸ τσάμικο, μαυροφορεσες ἀν τερτομαλάδες, ὁ κοράσια, πρεζνδουσεφάνωτα, πέντε κοτσάκια, τὸν ξιανὸν, ὁ σόβιθος, βάρτος, πέντε τὸ ἀγρυπνῶ, μερὰ κωμένον, ἀνδρόνι.

Ὁδύνη, 1. 11. 85

Γιάννης Δίτσας

ΜΙΚΡΑ & ΜΕΓΑΛΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

ΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΑΤΙΜΩΡΗΤΑ

Τα περιβαλλοντικά εγκλήματα στη χώρα μας, στο σύνολό τους, παραμένουν ατιμώρητα, γιατί οι νόμοι δεν εφαρμόζονται, οι έλεγχοι είναι πλημμελείς, ενώ πολλές ευρωπαϊκές οδηγίες δεν έχουν ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο.

Να, μερικές χαρακτηριστικές περιπτώσεις: **Δασολόγιο και δασικοί χάρτες:** Το άρθρο 24 του Συντάγματος αναφέρει ότι η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του κράτους, το οποίο όμως εδώ και χρόνια δεν την εκπλήρωσε.

Διαχείριση εθνικών πάρκων και δρυμών: Υπουργική απόφαση όριζε την σύσταση της Εθνικής Επιτροπής για την φύση, η οποία θα είχε το συντονισμό όλων των φορέων επίβλεψης των προστατευμένων περιοχών. Ουσιαστικά τέθηκε σε αχρηστία με την μη ανανέωση της θητείας της υπάρχουσας Διοίκησης από τον Υπουργό Περιβάλλοντος.

Διάχυση αποβλήτων σε ποταμούς και θάλασσες: Υπάρχουν χαρακτηριστικές περιπτώσεις παραβίασης της Εθνικής και Ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Κλασικές περιπτώσεις είναι των ποταμών **Κηφισού** και **Ασωπού** που τα απόβλητά τους μολύνουν τις αντίστοιχες θάλασσες. Κάτι ανάλογο θα υποστεί και ο **Καραμάς** αν δεν εντατικοποιήσουμε την δράση μας.

Χωματερές: Η οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει ενσωματωθεί στο δικό μας Δίκαιο, ορίζει ότι οι ανεξέλεγκτες χωματερές είναι παράνομες. Δημοσίευμα των «New York Times» ανέφερε ότι η χώρα μας έχει τις περισσότερες παράνομες χωματερές στην Ευρώπη. Αριθμός αυτών: 3.700. Στην δε Ήπειρο υπάρχουν 252 παράνομες χωματερές (Κ. Μακεδονία 542, Α. Μακεδονία 205, Δ. Μακεδονία 207, Θεσσαλία 394, Στερεά Ελλάδα 307, Πελοπόννησος 227, Δυτική Ελλάδα 157, Νησιά Αιγαίου 151, Νησιά Ιονίου 30, Κρήτη 129, Αττική 29).

Απορρίμματα: Ο νόμος για συσκευασίες εναλλακτικής διαχείρισης, ορίζει ότι το 50% του συνόλου των συσκευασιών της χώρας πρέπει να ανακυκλώνεται. Αυτό δεν γίνεται αφού η κυβέρνηση δεν έχει φροντίσει να υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές.

Τοξικά απόβλητα: Η ευρωπαϊκή οδηγία, ορίζει τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για τη διαχείρισή τους. Ωστόσο η χώρα μας την αναβάλλει συνεχώς, αποθηκεύοντας αυτά «προσωρινά», εδώ και δεκαπέντε χρόνια.

Προστασία άγριας χλωρίδας και πανίδας: Ο νόμος προβλέπει τη σύνταξη καταλόγων των ιδιαίτερα προστατευμένων ειδών από την κυβέρνηση. Αυτή όμως δεν υλοποίησε ποτέ την υπόσχεσή της

Σημείωση: Στην παραπάνω καταγραφή, δεν αναφέρονται οι παραβιάσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, για τις οποίες η χώρα μας έχει ήδη παραπεμφθεί, ή είναι στα πρόθυρα παραπομπής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

«Ελευθεροτυπία», έκδοση 6-7-2007

Ο ΚΑΛΑΜΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ;

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων ανταποκρίθηκε στο αίτημα των Δήμων του Λεκανοπεδίου για την κατασκευή αποχετευτικού και βιολογικού καθαρισμού των παραλίμνιων οικισμών. Ταυτόχρονα ανέλαβε την πρωτοβουλία συντονισμού, με σκοπό να βοηθήσει τους Δήμους στην προώθηση των σχετικών διαδικασιών και να συμβάλει στην προστασία της Λίμνης Παμβώτιδας και του ποταμού Καραμά. Το δε Νομαρχιακό Συμβούλιο ενέκρινε την προγραμματική σύμβαση για την εκπόνηση σχετικής μελέτης.

Ο Νομάρχης Α. Καχριμάνης τόνισε ότι οι προδιαγραφές που θα τεθούν στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για το νέο τριτοβάθμιο βιολογικό καθαρισμό θα είναι αυστηρότερες και όπως προβλέπεται για αποδέκτες, χαρακτηρισμένους ως «ευαίσθητες περιοχές». Ακόμη τόνισε, ότι υπάρχει όλη η τεχνολογία που μπορεί να δώσει τέλεια αποτελέσματα και πρόσθεσε, ότι πρέπει να κινηθεί η διαδικασία για να χαρακτηριστεί ως «ευαίσθητη περιοχή» και ο ποταμός Καραμάς, ο οποίος με την ισχύουσα νομοθεσία είναι αποδέκτης τέτοιων δραστηριοτήτων.

Επίσης ο Νομάρχης ζήτησε:

- Να σταθούν όλοι στο ύψος των περιστάσεων και να μην βλέπουν επιδερμικά και επιπόλαια αυτό το τόσο σοβαρό θέμα, που αφορά το Περιβάλλον, την Λίμνη και τον Καραμά.

- Να πάρουν όλοι σοβαρά το θέμα της Λίμνης Παμβώτιδας και του ποταμού Καραμά.

- Νέο τριτοβάθμιο βιολογικό καθαρισμό και

- Από τους επιστήμονες να μιλούν έγκαιρα και γραπτώς, πριν την λήψη αποφάσεων.

Σε ερώτηση δημοσιογράφου προς τον Νομάρχη, ποιος είναι ο πιθανός αποδέκτης του νέου βιολογικού, απάντησε:

«Σήμερα, καλώς ή κακώς, αποδέκτης όλων των λυμάτων του Λεκανοπεδίου Ιωαννίνων είναι ο ποταμός Καραμάς. Είναι αποδέκτης λυμάτων και όχι τριτοβάθμιων - πλην ΔΕΥΑΙ - καθαρισμών, άλλωστε το ζητούμενο όλων μας είναι να προστατεύσουμε το περιβάλλον».

Στοιχεία από την εφημερίδα των Ιωαννίνων «Ηπειρώτικα Νέα της Κυριακής» Αρ. Φύλ. 55

«Η δόξα της πέτρας»

ΕΚΔΗΛΩΣΗ - ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΗΠΕΙΡΩΤΗ ΛΙΘΟΞΟ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΩΡΗ και άκρως επιτυχημένη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Κεράσσοβο (Αγία Παρασκευή) Κόνιτσας, στις 29 Ιουλίου 2007 με πρωτοβουλία του ένθερμου συμπατριώτη κ. Νίκου Τέντα, προέδρου της Εταιρείας Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου.

Στη λιθοσκόπηση πλατεία του Ξενώνα, με φόντο την πέτρινη βρύση και υπό τα κλαδιά του επιβλητικού πλάτανου για στέγη, παραβρέθηκαν και μίλησαν για τον Ηπειρώτη μάστορα - λιθοξόο εξέχουσες προσωπικότητες του λόγου και της επιστήμης.

ΚΕΡΑΣΣΟΒΟ

Την εκδήλωση άνοιξε το φωνητικό συγκρότημα παραδοσιακής μουσικής, το οποίο τραγούδησε τοπικά τραγούδια, εντυπωσιάζοντας τους συμμετέχοντες. Στη συνέχεια απηύθυναν χαιρετισμό οι κ. **Χαρ. Εξάρχος** Δήμαρχος Κόνιτσας, **Ν. Εξάρχος** Δημοτικός Σύμβουλος και ο **Κώστας Χαρισιάδης** μέλος της Αδελφότητας Αθηνών και Σύμβουλος της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας.

Ο κ. **Χρήστος Μασσαλάς**, καθηγητής και Πρόεδρος του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, τ. Πρύτανης

του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, πήρε τον λόγο για μία «Αναφορά στον μάστορα της Πέτρας».

Ο **Απόστολος Παπαϊωάννου**, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, αναφέρθηκε σε μια χειρόγραφη επιστολή με τίτλο «Χτίστε τα πάντα».

Ο αρχιτέκτονας - ανθρωπογεωγράφος κ. **Μ. Αράπο** γλου μίλησε για την «Τεχνική και Τέχνη των Μαστόρων».

Ο κ. **Σπύρος Εργολάβος**, φιλόλογος και Αντιπρόεδρος της Ε.Λ.Σ.Η. αναφέρθηκε στις «Συντεχνίες των

Χτιστών, μια αρχαία παράδοση».

Ο κ. **Γιάννης Μόσιος**, ποιητής - καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων απάγγειλε το ποίημά του:

«Ο Μάστορας απ' τα Μαστοροχώρια», μονόλογος του μάστορα

Ο λάτρης του Κερασόβου και Πρόεδρος της Ε.Λ.Σ.Η. κ. **Νίκος Τέντας** με την εκφραστική χάρη, την ποιητική του σεμνότητα και την ευαισθησία που τον διακρίνει, έπλεξε το εγκώμιο του Ηπειρώτη μάστορα, όπως του άξιζε, γιατί ο' αυτούς χρωστάμε το μεγαλείο των χωριών μας.

Ηπειρωτικά Γράμματα & Τέχνες

Πέρσα Σούκα: «Ο Ρωμανός και το μυστήριο της Ονειρίας»

Γράφει η **BANTA ΚΟΥΤΣΟΚΩΣΤΑ**
Δημοσιογράφος - συγγραφέας

Σε μια εποχή όπου η μουσική έχει χάσει τη μελωδία της, καθώς κακόχη και άνευ ουσίας τραγούδια κατακλύζουν την αγορά, από τραγουδιστές και τραγουδίστριες που δεν κρίνονται πλέον από τη φωνή τους, αλλά αποκλειστικά και μόνο από την εμφάνιση, ποιοτικές δουλειές «πνίγονται» και αξιόλογοι μουσικοί δημιουργοί, συνθέτες και στιχουργοί, απογοητεύονται από την παντελή αδιαφορία των μουσικών εταιρειών για τα έργα τους, έρχεται μια ταλαντούχα μουσικός, να ταραξεί τα «λιμνάζοντα ύδατα» της ερεβώδους και νοσηρής αυτής μουσικής πραγματικότητας.

Συνθέτρια, στιχουργός, αλλά και ερμηνεύτρια, η Πέρσα Σούκα, με σπουδές στο θέατρο, τη μουσική και το χορό, με διάκριση σε αρκετές μουσικές και θεατρικές συνεργασίες της, γόνος της μεγάλης μουσικής οικογένειας των Σουκαίων, κόρη του γνωστού και καταξιωμένου στο Ελληνικό κοινό, Αρτινού λαϊκού μουσικοσυνθέτη Τάκη Σούκα, έρχεται να ταραξεί τα «λιμνάζοντα ύδατα» της ερεβώδους και νοσηρής αυτής μουσικής πραγματικότητας.

Αγωνιώντας, ως γνήσια μουσικός, για το παρόν και το μέλλον της Ελ-

ληνικής μουσικής, το δηλώνει, όχι μόνο με νότες, υπογράφοντας τη μουσική, τους στίχους και την ενορχήστρωση ψηφιακού δίσκου (CD), σε μια από τις πιο τρυφερές της δουλειές, στην οποία είχε και την συνεργασία του μουσικού και ηχολήπτη συζύγου της Γιάννη Διώχλου (από το Πολύδροσο Θεσπρωτίας), αλλά γράφοντας και ένα βιβλίο φανταστικής περιπέτειας, για μικρούς και μεγάλους με τίτλο «Μουσικάρτον, Ο Ρωμανός και το μυστήριο της Ονειρίας», τα οποία κυκλοφορούν μαζί από τις εκδόσεις ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟ.

Με ζωντανό, πλούσιο λόγο και διαλόγους που χαρακτηρίζει η αμεσότητα, πειστική παρόλο το μυστήριο, τη φαντασία και την περιπέτεια, η συγγραφέας καταφέρει να μας ταξιδέψει στον κόσμο της μουσικής, μας οδηγεί στα κρυφά και φανερά μονοπάτια της, μας προφυλάσσει έξυπνα από τις κακοτοπιές και τα αδιέξοδα, και περνώντας μας μαζί με την παρέα των ηρώων της, του Ρωμανού και της Βαλεντίνας, μέσα από λαβύρινθους και δαιδαλώδεις διαδρομές, μας κάνει να νιώσουμε συνυπεύθυνοι και να αναζητήσουμε μαζί τους τη χαμένη τιμή της μουσικής.

Η ιστορία έχει κάπως έτσι: Όταν η μάγισσα Φάλτσα κλέβει τη φωνή της Ονειρίας, της αδερφής του Ρωμανού, αυτός αναγκάζεται με τη φίλη του Βαλεντίνα να ψάξει να βρεί

το δάσος της φωνής των Μελωδών και τους κατοίκους του, τους Μουσικάρτον. Όταν αυτοί θα δεχτούν να τους βοηθήσουν, θα ξεκινήσουν μαζί μια απρόσμενη περιπέτεια και μια επικίνδυνη διαδρομή για την αναζήτηση της φωνής της Ονειρίας. Τότε όμως είναι που αρχίζει η περιπέτεια.

Μυστήριο και αγωνία, φόβος και αποφασιστικότητα, απογοήτευση και ικανοποίηση, θλίψη και χαρά, εναλλασσόμενα διαρκώς συναισθήματα, καθώς το καλό συγκρούεται με το κακό και το δίκαιο με το άδικο. Τα πράγματα περιπλέκονται περισσότερο και παίρνουν επικίνδυνη τροπή, όταν εμφανίζεται ο άρχοντας του Ρέκβιεμ, ο Θρήνος, που, αλίμονο, διψάει για εκδίκηση, ενώ η μάγισσα της Παύσης με μια προφητεία και κατάρα μαζί, απειλεί με καταστροφή τον κόσμο της μουσικής.

Η παρέα του Ρωμανού όμως δεν το βάζει κάτω. Η ανθρώπινη υπομονή, η επιμονή, η εξυπνάδα, όλα τα όπλα του καλού επιστρατεύονται και η δράση φτάνει στο απόγειό της, μέχρι να επιστρέψει η φωνή της Ονειρίας, μέχρι το καλό να νικήσει σε μια μάχη ακόμα το κακό, μέχρι η ευχή «η αρμονία να σας περιβάλλει» γίνει επιτέλους πραγματικότητα.

Πρωτότυπο, απολαυστικό, έξυπνο κείμενο, ένα σύγχρονο παραμύθι γεμάτο συμβολισμούς και νοήματα, για τους ανθρώπους που αντιστέ-

κονται, για εκείνους που δε συμβιβάζονται, για αυτούς που πιστεύουν ακόμα στην αξία και την ομορφιά της αληθινής τέχνης.

Το καλύτερο καλοκαιρινό δώρο για παιδιά που βρίσκονται στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού και τις πρώτες του γυμνασίου.

Μέσα στα 32 συνολικά κεφάλαια του βιβλίου, ακολουθώντας την παρέα του Ρωμανού, τα παιδιά θα ανακαλύψουν τον κόσμο της μουσικής και θα μάθουν αρκετά που σχετίζονται με την ιστορία και την εξέλιξη της, καθώς η συγγραφέας εύστοχα χρησιμοποιεί τη μουσική ορολογία και περιγράφει μέσω αυτής τους χαρακτηριστές της, σκιαγραφώντας τους και δίνοντάς τους ρόλους ανάλογα με τη δράση τους.

Η μυστήρια σιωπή της Ονειρίας, η κακιά μάγισσα Φάλτσα, η πολιτεία του Σολφέζ, η άναρθρη πόλη, η χώρα των Καλλικελάδων, η Βασίλισσα Οκτάβα, ο Θρήνος που συναντάει τον Πένθο, η κοιλάδα της Πρίμα Βίστα, το μοναστήρι του Ορατόριουμ, οι αποικιακές αμανέδων, η απαγωγή των Μουσικηγών, η αρπαγή της Δώνας, τίποτα από όλα αυτά δεν είναι τυχαίο, όλα είναι καλά βαλμένα στη θέση τους από τη συγγραφέα, έξυπνα και διδακτικά, όπως και το ευρητήριο μουσικών όρων που παραθέτει στο τέλος, αποδεικνύοντας έτσι τη μεγάλη αγάπη, το πάθος και το μεράκι της για τη μουσική και την ποιότητα της ζωής.

Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης: «ΣΤΑΘΜΟΣ ΖΩΗ» - Εκδόσεις ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ

Πόσες άραγε αποβάθρες πρέπει να αφήσει πίσω του κανείς για να πει ότι έφτασε επιτέλους κάποτε στον προορισμό του, τον μεγάλο σταθμό της ζωής; Η μήπως κάθε μας στάση, κάθε μικρός ή μεγάλος σταθμός στο διάβα της, κάθε στιγμή και κάθε μας κίνηση, δεν είναι τίποτα άλλο από αυτά τα μικρά κομμάτια, τις ψηφίδες που συνθέτουν το πολύχρωμο μωσαϊκό της;

«Περιπλανώμενοι Οδυσσείς» είμαστε όλοι, καθώς για τον προορισμό ΖΩΗ είναι μακρύς ο δρόμος και το ταξίδι επώδυνο. Ταξιδιώτες για το σταθμό της ζωής και οι ήρωες του Ελπιδοφόρου Ιντζέμπελη, που με τα δεκαέξι διηγήματα της νέας του συλλογής με τίτλο «ΣΤΑΘΜΟΣ ΖΩΗ», επανέρχεται στη σύγχρονη ελληνική διηγηματογραφία, επιχειρώντας με επιτυχία να περιγράψει εικόνες, γεγονότα και συναισθήματα παρμένα από την καθημερινή περιπλάνηση του σύγχρονου ανθρώπου, είτε αυτός είναι Έλληνας μετανάστης στη Γερμανία, είτε Αιγύπτιος στην Ελλάδα, ή και ακόμα Βορειοαμερικανός, «Ο ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ» που πέρασε τα μύρια όσα μέχρι να φτάσει στην Αθήνα, για να αυτοκτονήσει στο τέλος, καθώς αδυνατεί να δεχτεί το ότι τον κλείσανε αθώο στη φυλακή, χαρακτηριζοντάς τον κακούργο Αλβανό εγκληματία.

«Τι ήμουν, ένας αγρότης, ψωμί, δουλειά και τίποτα άλλο δεν ήθελα... Διαβαίνοντας χωράφια, τρώγοντας καρπούς, κατάφερα να συνεχίσω. Τα φιδιά που κοιμόμουν στα χωράφια έγιναν φίλοι, τα αγρίδια αδέρφια... Έβλεπα το φεγγάρι και σκεφτόμουν πώς θα είναι στην Αθήνα. Τα πόδια μου είχαν πρηστεί και τα ρούχα είχαν γίνει ένα με το σώμα...» Η μεγαλύτερη έκπληξη στη ζωή μου ήταν όταν βρέθηκα στην Αθήνα. Ο Μάνος με στήριξε σαν αδερφός, μου

βρήκε δουλειά σε ένα βενζινάδικο... Δουλεύαμε ολημερίς κι ανάσα δεν παίρναμε... Ο Σάλι προσπαθούσε να λουφαρίει αν τον έπαιρνε χαμπάρι το αφεντικό άκουγε τα διολίσκια και μας φώναζε παλιοαλβανούς. Κάποια φορά του είπα, κύρι μου να με συγχωράς, μα εγώ είμαι Βορειοηπειρώτης... Ποιός είδε το Θεό και δεν τον φοβήθηκε... Ούτε ο διάβολος δεν με αγαπά...».

Μπορεί να είναι «Ο ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ», να τον λένε Παρασκευά και να έφτασε στο Μόναχο, καθώς έφυγε απ' την Ελλάδα την άνοιξη του 1970, τότε που κατάλαβε ότι στο χωριό του, την Άντισσα, δεν θα είχε προκοπή. Ή είναι ο Διονύσης Τσαούσης, ένας τύπος με μαύρα μαλλιά, παχύ μουστάκι και λευκή καμπαρντίνα, που κρατούσε φθαρμένη βαλίτσα και από κάποια σύμπτωση έφτασε στην πόρτα του Παρασκευά, ερχόμενος από την Ήπειρο, όταν ξεκίνησε η παρακμή, οι συνθηκές ζωής έγιναν δύσκολες, τα χωριά ερήμωσαν και οι νέοι έφυγαν στους πέντε δρόμους.

Ίσως είναι και ο ΦΡΙΤΣ ΚΟΧ «μια τυραννισμένη ψυχή από την Τσεχία, που λεγόταν Ρόμπερτ Κούκα και άλλαξε το όνομά του όταν εγκαταστάθηκε στην Φραγκφούρτη, καθώς ιστοροπούσε σαν τον ακροβάτη πάνω σε σχοινί, αφού» η μοίρα του ήταν δέσμη με τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Πιάστηκε με τους αντιφρονούντες της Τσεχίας που στάλθηκαν στο στρατόπεδο του Μπίμπλντς, κινδύνεψε δυο φορές να τον εκτελέσουν, ώπου ενώθηκε με τους συμμάχους και έμεινε στη Γερμανία.

Αγωνιστές της ζωής, άτυχοι, δύσμοιροι ή καλότυχοι, φίλοι καρδιακοί του ανθρώπου, αλλά και της αληθινής τέχνης, της αρμονίας και της ισορροπίας

όπως «Ο ΚΑΛΟΣ ΜΟΥ ΕΡΝΣΤ», πολιτικοί πρόσφυγες και οικονομικοί μετανάστες, Αλβανοί, Έλληνες, Ρουμάνοι, Πολωνοί, σαν κι αυτούς που συναντάμε καθημερινά στις φτωχογειτονιές της Αθήνας, σαν την κυρία Βικτωρία που εγκαταστάθηκε στο Μεταξουργείο εδώ και πολλά χρόνια, στη Μεγάλου Αλεξάνδρου, που της θυμίζει, λόγω ονόματος, τον τόπο που γεννήθηκε, την Αλεξάνδρεια, αλλά και εσωτερικοί μετανάστες, όπως οι Ηπειρώτες που συγχάζουν επίσης στο Μεταξουργείο, σε ένα καφενείο απέναντι απ' τους Αιγυπτίους.

Μοναχικοί διαβάτες της πόλης που αποζητούν τη φιλία και τον έρωτα, βιώνουν την προδοσία ή την απόρριψη και άλλοι ατίθασοι, με την ορμή της νιότης τους στο ζενίθ, που μπορούν να κάνουν τα πάντα, να φτάσουν ακόμα και στο φόντο για την καρδιά μιας γυναίκας, παιδικοί φίλοι που μοιράζονται τρέλες και παιχνίδια, που σκαρφάζονται στις σκιές για να κόψουν τα ώριμα σύκα, που ερωτεύονται την ίδια γυναίκα και είναι αυτό η αιτία του χωρισμού τους, ώπου αργότερα στην ωριμότητά τους, αρκεί «ΕΝΑ ΚΑΛΑΘΙ ΜΕ ΣΥΚΑ» και ένα δάκρυ, για να ξαναζωντανέψουν την παλιά φιλία.

Στους ήρωες του Ελπιδοφόρου Ιντζέμπελη μπορεί κανείς να αναγνωρίσει ένα κομμάτι του εαυτού του, ή των ανθρώπων γύρω του, όσων γνώρισε και αγάπησε, όσων περιφρόνησε ή περιφρονήθηκε από αυτούς, αλλά και αυτούς που περνούν καθημερινά από δίπλα μας και άλλοτε μας αγγίζουν, άλλοτε όχι, καθώς ήρωες και εμείς της καθημερινότητας περιπλανώμαστε αναζητώντας τη δική μας Ιθάκη, που μας περιμένει στο μεγάλο σταθμό της ζωής.

Β. ΚΟΥΤΣ.

Ιουλία Κορμέντζα - Παπαδοπούλου:

«Φαιδρά ή Σοβαρά»

Έκδοση Κέντρου Ευρωπαϊκών

Εκδόσεων Χάρη Τζο Πάτση

Μετά τα «Σκόρπια Φύλλα» που κυκλοφόρησαν το 2006, η Θεοδωριανίτισσα ποιήτρια Ιουλία Κορμέντζα Παπαδοπούλου, μας χάρισε φέτος τη δεύτερη ποιητική της συλλογή, με τίτλο «Φαιδρά ή σοβαρά», που εκδόθηκε και κυκλοφορεί από τον εκδοτικό οίκο Χάρη Τζο Πάτση.

Αν η πρώτη της ποιητική συλλογή είχε κυρίως να κάνει με την αξία του εσωτερικού ταξιδιού, το πόσο δηλαδή αναγκαίο είναι να γυρίσει κανείς τον εαυτό του, και αφού κάνει μια βαθιά κατάδυση στα ενδότερα του είναι του και έχοντας ως όπλο την αυτογνωσία, να αναδυθεί ξανά και να επιχειρήσει την πορεία προς τον έξω κόσμο, θυσιάζοντας το εγώ του για το εμείς, με τη δεύτερη συλλογή ποιημάτων της, η ποιήτρια επιχειρεί να τονίσει την αξία αυτού ακριβώς του ταξιδιού που μας οδηγεί στην κοινωνική προσφορά, τον αλtruισμό, την αλληλεγγύη, τη διάθεση αντίστασης απέναντι σε ό,τι σαθρό, άδικο και σκοτεινό επικρατεί γύρω μας.

Βαθιά κοινωνικός, επαναστατικός και ανθρωπιστικός ο λόγος της, δεν διστάζει να σπλητεύσει τους ισχυρούς της γης, αυτούς που αποφασίζουν για μας, μοιράζοντας κάθε φορά την τράπουλα κατά το δοκούν, χωρίς να χαρίζεται σε όλους εμάς, τους συνταξιδιώτες της στη γη, που ωστόσο συμβιβαστήκαμε με όλα αυτά, τους αφήσαμε να μας κυβερνούν κι ως είναι στο χέρι μας να τους κατεβάσουμε από το θρόνο, κι ως βρίσκονται εκεί ανίκανοι όντας.

«Όμως γιατί μεμφιμοιρούμε ασύστολα και διαρκώς / πως ο κόσμος δεν είναι πλέον όμορφος και φιλικός. / Μήπως είμαστε άμοιροι ευθυνών / ακολουθούμε ηγέτες και εκλέγουμε αρχηγούς... / κι ενώ ανήμποροι είναι τον εαυτό τους να κυβερνούν / τους δίνουμε δύναμη σ' ολόκληρο τον κόσμο να κυριαρχούν / δίχως αντιπάλους...».

Μέσα από τους στίχους της η ποιήτρια υψώνει φωνή διαμαρτυρίας, κραυγή αγωνίας, για τη φτώχεια, την αδικία, την ανεργία, τα ναρκωτικά, τους πολέμους, προσπαθώντας με αυτή τη στεντόρεια, την κραυγαλέα φωνή, να σπάσει τα τείχη της αδιαφορίας και της σιωπής όλων μας.

«Ξύπνα λοιπόν απ' τον ύπνο σου ανθρώπινη φυλή. / Στα σοβαρά για αντεπίθεση είναι η ώρα / στα παιχνίδια που μας στήνουν διαρκώς / και παίζουν σε βάρος μας ως τώρα... Ο κατάλληλος ο χρόνος δεν θα έρχεται ποτέ / όσο λέμε λόγια και ιστορίες μοναχά για κάποια αλλαγή / και στον πόλεμο τον ίδιο, καμιά συμμετοχή».

Κάθε ποίημα είναι και μια προτροπή για αντίσταση, μια αγωνιώδης προσπάθεια για ευαισθητοποίηση, καθώς η ανθρωπότης κοιμάται, δεν σκιστά και δεν αντιδρά για τα παιδιά που χάνονται στους πολέμους, για τις μάνες που ουρλιάζουν στα χαλάσματα των βομβαρδισμένων σπιτιών, για τους ξεριζωμένους της προσφυγιάς, για τις χιλιάδες πληγές των αδύναμων στην παγκόσμια γενοκτονία.

Και όλοι μας, σε να συνηθίσουμε πια, την πόλη που χάνεται στους πολύβουτους ταμπενέσιους δρόμους, τα παιδιά που δεν έχουν αλάνες να παίξουν και τα άλλα τα κυνηγημένα αγριμάκια των φαναριών, που γίνονται εμπόριο στα χέρια δολοφόνων.

Σα να μη μας αγγίζει η φωνή των ανέργων, κλείνουμε θάρρεις τα μάτια, δεν βλέπουμε ούτε ακούμε, δεν μας είπε κανείς, θάρρεις, για τον πατέρα που δακρύζει καθώς γυρνάει στα παιδιά του χωρίς το μεροκάματο, για τον γέροντα που πονά και δεν του φτάνει η σύνταξη ούτε για φάρμακα.

«Αδιάφοροι κι αμέτοχοι μη πότε θα κοιτάμε / τα τραγικά και τα θολά που τη ζωή αμαυρώνουν... / Δεν σας αγγίζει το μάτωμα της παγκόσμιας ψυχής... / Οι ανυπεράσπιστοι κι οι μικροί στα πάτρια εδάφη / να γίνονται μαγιά να προβληθούν οι ισχυροί... / Ξαφνικά ένα μπαμ και με μιας όλοι κάτω / συριγμός από φωτιά και ερείπια καπνίζοντα... / παιδάκι ξανθό, αηδονί που θρηνεί / γέριμο κορμί κουκουβάγια που κλαίει / γεμάτοι οι δρόμοι σπαρμένοι κουφάρια... / κι άλλοι κατάκοιτοι κι ανήμποροι να λιώνουν / και να σβήνουν-να τρίζεται κομμάτια η ψυχή / στις αρρώστιες και του πόνου το κρεβάτι / κι άλλοι απόκληροι, κατατρεγμένοι σέρνονται εδώ κι εκεί / ποιος να τους νοιαστεί...».

Αλήθεια, δεν μας αγγίζει το μάτωμα της παγκόσμιας ψυχής; Το βέβαια είναι πως η ποιήτρια μέσα από τη δύναμη του στίχου της, καταφέρνει να μας ευαισθητοποιήσει και να μας κάνει να αισθανθούμε συνυπεύθυνοι για όσα συμβαίνουν γύρω μας, κυρίως όμως να πιστέψουμε πως κανένας αγώνας δεν πάει χαμένος, και αν ακόμα δεν μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο, μπορούμε σίγουρα να αλλάξουμε τους εαυτούς μας.

Β. ΚΟΥΤΣ.

Η «ΟΔΥΣΣΕΙΑ» ΕΝΟΣ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ

Από τα Κτίσματα Πωγωνίου στο μακρινό Τορόντο

Ανθρώπινο Χρέος για τον γενέθλιο τόπο

Τον συμπατριώτη μας, από τα Κτίσματα Πωγωνίου, Φάνη Παπακωνσταντίνου τον γνώρισα στη «Δωδώνη». Μόλις είχε εκδόσει το βιβλίο του «Ανθρώπινο Χρέος, Λαογραφικά, Ήθη και Έθιμα, Αναμνήσεις από τα παιδικά χρόνια», έργο που έχει φθάσει τις τρεις έως τώρα εκδόσεις. «Οδύσσεια» η ζωή του. Γιάννενα, Αθήνα, Ευρώπη και Καναδάς (Τορόντο), όπου διαμένει τώρα. Συνταξιούχος πια, μοιράζει πλέον τη ζωή του ανάμεσα στον μακρινό Καναδά και τα Κτίσματα. Πατριδολάτρης ακραιφνής, δεμένος με τον γενέθλιο τόπο του, έδωσε ως παρακαταθήκη το βιβλίο του, για να μην ξεχνούν οι παλαιότεροι και να μαθαίνουν οι νεότεροι. Τον συνάντησα και πάλι το φετινό καλοκαίρι. Ο ίδιος μού τηλεφώνησε να τα πούμε από κοντά. Θα έφευγε και πάλι για το Τορόντο. Είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε για το Πωγώνι, τα Κτίσματα και την Ήπειρο. Μου είπε πως διοργάνωσε ένα γλέντι στα Κτίσματα για τους χωριανούς και κυρίως για τους νέους. «Ως έφηβος» κι αυτός μπήκε στο χωριό, χέρι-χέρι με τους νεότερους. Ήταν ένα «Ανθρώπινο Χρέος», μας τόνισε. Στην ταβέρνα του συγχωριανού Δημητρίου Μήτση στήθηκε το γλέντι. Με μπλουζάκια που πάνω τους είχαν τυπωμένο το εξώφυλλο του βιβλίου του και λογότυπο για τα Κτίσματα. Ήταν μία όμορφη βραδιά, 14 Αυγούστου 2007, παραμονή του 15Αυγούστου. Πάντα τέτοια κ. Φάνη και η «Ιθάκη» σου σε περιμένει στο χρόνο του γυρίσματος!

Παραθέτουμε το βιογραφικό του κ. Παπακωνσταντίνου, για μια μικρή γνωριμία με την «Οδύσσεια του», όπως παρατίθεται στο βιβλίο του.

ΑΝ.Ρ.

Γεννήθηκε στα Κτίσματα (παλιά λεγόταν Αρίνισα) της επαρχίας Πωγωνίου του νομού Ιωαννίνων, κατά το τέλος Απριλίου 1930. Όσο για την ακριβή ημερομηνία, δεν ξέρω να πω αν ήταν η εικοστή πρώτη ή εικοστή εβδόμη. Αυτό που ξέρω είναι ότι γεννήθηκε Απριλίου μήνα και μεσημέρι.

Μου είπαν ότι ήρθα στον κόσμο τον καιρό που βοτανίζουνε τα στάρια στα χωράφια, όπως έλεγαν η θεία Κώτσιαινα και η θεία μου η παπαδιά, που και αυτές έχουν γεννηθεί τον ίδιο μήνα που γεννήσε η μάνα μου εμένα.

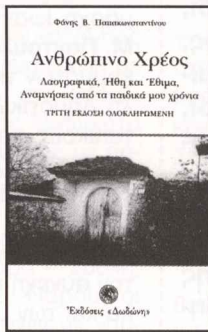
Γονείς μου ήταν ο Βασίλης Παπακωνσταντίνου του Στεφάνου και η Γλυκερία Βασιλείου Παπακωνσταντίνου του γένος Χρήστου Παππά ή Κυριάκου ή Κυρίτση ή Καλογιάννη από τα Κτίσματα.

Λόγω της μεγάλης φτώχειας και της ορφάνιας, έφυγα από πολύ μικρός από το πατρικό μου σπίτι και από το χωριό μου προς αναζήτηση καλύτερης τύχης.

Το πρώτο μου ταξίδι ήταν το 1942 στο Κάστρο Αργυροκάστρου. Το 1943 και 45 τα καλοκαίρια δούλεψα σερβιτόρος στο Δελβινάκι, στο κεντρικό καφενείο, Παπαστεφάνου. Από τον Δεκέμβριο του 1945 μέχρι τον Μάρτιο του 1946 δούλεψα στα Γιάννενα σε μαγειρείο σερβιτόρος, σερβιτοράκι. Από τον Ιούλιο του 1947 μέχρι τον Ιούνιο του 1948 δούλεψα στην υποδιοίκηση Χωροφυλακής Δελβινιακίου ως βοηθός μαγειρίου στην αρχή και ύστερα μάγειρας.

Το 1948 κατατάχτηκα στη Σχολή Χωροφυλακής στο Γουδί Αθήνας και σε 13 μέρες απολύθηκα λόγω μικρής ηλικίας. Αντί είκοσι ενός χρονών, που έπρεπε να ήμουν, ήμουν δεκαοχτώ. Του τότε προέδρου του χωριού Κωνσταντίνου Πανταζή του έγινε δικαστήριο που μου έδωσε βεβαίωση ότι ήμουν είκοσι ενός χρονών. Στο χωριό Δολιανά μου έδωσε τη βεβαίωση.

Στις 25 Αλωνάρη του 1948 έπιασα δουλειά στην Αθήνα, βοηθός σερβιτόρου στην αρχή και ύστερα σερβιτόρος και έμενα στα Κάτω Πετράλωνα για αρκετό καιρό σε υπόγειο μαζί με χωριανούς. Το ξενοδοχείο αυτό, με το όνομα Κέντρο Διερχομένων, ήταν Κυριαδών 39, κάτω από καφενείο. Χωρίς χαλέ και χωρίς νερό και πλη-

ρώναμε από 30 δραχμές το μήνα.

Το 1963, 64, 65 και 66 δούλεψα στη Γερμανία στα τρένα σε βαγόνι - ρεστωραντ σερβιτόρος: Ολλανδία, Αυστρία, Ελβετία και σε όλη τη Γερμανία. Το 1967 και 68 δούλεψα ξανά στην Αθήνα σερβιτόρος. Το 1969 ήρθα στον Καναδά, όπου και βρίσκομαι εδώ ακόμα.

Στο ξενοδοχείο «INTEAL», στην Αθήνα, είχα γνωριμία εκεί έναν συγγραφέα. Στις άγονες

ώρες του μαγαζιού έβγαينا από τη σάλα μπροστά στο μπαρ και συζητούσαμε διάφορα. Έτσι μια μέρα του 1962 πάνω σε μια συζήτηση μου είπε: «Βρε Φάνη, να γράψεις ένα βιβλίο που να περιέχει κάτι από τη ζωή σου και από ήθη και έθιμα του τόπου σου και αν δεν τα καταφέρνεις θα σε βοηθήσω εγώ». Έτσι από την ώρα εκείνη γεννήθηκε μέσα μου μια ελπίδα, ένας πόθος να κάνω αυτό που μου είπε ο συγγραφέας.

Αλλά δεν μπόρεσα τότε, ξενιτεύτηκα. Αλλά τώρα και τα πολλά χρόνια μακριά από τη γενέτειρά πατρίδα μου και τη μάνα Ελλάδα, ο πόθος και η ελπίδα μου ξαναφούντωσαν πάλι, διότι βλέπω τους μεταγενέστερους να ξεχνούν αγιά - αγιά τον τόπο τους. Γι' αυτό θέλω να γράψω αυτό το λαογραφικό βιβλίο, το οποίο και το θεωρώ Ανθρώπινο χρέος. Με αυτή την ελπίδα και θέλη-

Ο κ. Φάνης με νεολαίους στο γλέντι στα Κτίσματα.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΙΝΔΟΣ»

Στο Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης Βόρειας και Κεντρικής Πίνδου εντάσσονται από το Νομό Θεσπρωτίας η περιοχή της Μουργκάνας και ορεινές περιοχές των Δήμων Παραμυθιάς και της Κοινότητας Σουλίου.

Ειδικότερα από την περιοχή της Μουργκάνας εντάσσονται τα χωριά **Τσαμαντάς, Αμπελώνας, Βαβούρι, Λιας, Λίστα, Μηλέα, Κουρεμάδι, Κεφαλοχώρι, Αναβρυτός, Καλλιθέα, Χαραυγή, Κεραμίτσα, Ριζό, Κοκκινολιθάρι, Μαλούνι, Ραβενή και Λεπτοκαρυά.**

Ο στόχος του προγράμματος είναι η διαμόρφωση συνθηκών βιώσιμης ανάπτυξης του ορεινού όγκου με τη δημιουργία προϋποθέσεων συγκράτησης του πληθυσμού και προσέλκυσης νέων ανθρώπων μέσω της εφαρμογής ενός εναλλακτικού μοντέλου ανάπτυξης.

Η ένταξη της περιοχής αποτελεί σημαντικό έργο, αφού προβλέπεται μια σειρά έργων να χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα αυτό.

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος (ΠΣΕ) πραγματοποίησε ημερίδα στην αίθουσα του Πνευματικού της Κέντρου στις 25 Ιουνίου 2007 με θέμα τη διαχείριση των υδάτινων πόρων της Ηπείρου (Αμβρακικός, Άραχθος, Καλαμάς, Παμβώπιδα, Λίμνη Ζηρού).

Την ημερίδα παρακολούθησαν ο υφυπουργός ΠΕ-ΧΩΔΕ κ. **Σταύρος Καλογιάννης, ο Περιφερειάρχης Ηπείρου, εκπρόσωποι κομμάτων, βουλευτών, δημάρχων και φορέων της Ηπείρου και της αποδελτίωσης.**

Μετά τις εισηγήσεις, τις τοποθετήσεις και τη συζήτηση που ακολούθησε, η ΠΣΕ κατέληξε στο ακόλουθο πόρισμα το οποίο εγκρίθηκε ομόφωνα.

Γενική διαπίστωση:

Διαπιστώνεται ότι παρά τις όποιες προθέσεις και θετικά βήματα, η ρύπανση και η υποβάθμιση του υδάτινου στοιχείου της περιφέρειας συνεχίζεται από ποικίλες μορφές ανθρωπογενούς δραστηριότητας, παρά τις σαφείς διακηρύξεις διεθνών οργανισμών, ακόμη και της εθνικής νομοθεσίας, που στοχεύουν στη βιώσιμη και αειφόρα αναπτυξιακή διαχείριση των υδάτινων πόρων. Τα άμεσα μέτρα που απαιτούνται είναι:

Α) Γενικά

1) Πιστή εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών και διεθνών διακηρύξεων και δεσμεύσεων.

2) Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου προστασίας όπου υπάρχουν αδυναμίες και κενά.

ΝΕΑ • ΕΙΔΗΣΕΙΣ • ΣΧΟΛΙΑ

ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΒΟΥΤΣΑΡΑ

Την Κυριακή 22 Ιουλίου 2007 το πρωί στο Δ. Δ. Βουτσάρα Μολοσσών, πραγματοποιήθηκε Διαδημοτική Συνάντηση με θέμα: **«Εφαρμογή μέτρων προστασίας της Κοιλάδας του ποταμού Καλαμά»**, στην οποία συμμετείχαν πολλοί φορείς και την παρακολούθησε αρκετός κόσμος της περιοχής.

Ο **Μιχάλης Κατσάνος** Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής Αγώνα Προστασίας – Ανάπτυξης Καλαμά (ΣΕΑ – ΠΑΚ) και Δήμαρχος του Δήμου Ευρυμενών, άνοιξε την συζήτηση με μια σύντομη ανασκόπηση ενεργειών και αγώνων γύρω από την ρύπανση και μόλυνση του ποταμού Καλαμά.

Κύριος ομιλητής ήταν ο **Τριαντάφυλλος Αλμπάνης**, Καθηγητής Τμήματος Χημείας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ο οποίος έδωσε την σωστή διάσταση του θέματος, και τις κατευθύνσεις της κοιλάδας Καλαμά, που πρέπει να κινηθούμε.

Ακολούθησαν διάφορες παρεμβάσεις από τον Νομάρχη Ιωαννίνων **Αλ. Κακριμάνη**, τους βουλευτές **Μ. Παντούλα** και **Αν. Φούσα**, των εκπροσώπων των κομμάτων της Βουλής και μη, από Δημάρχους, μέλη Δημοτικών και Τοπικών Συμβουλίων και άλλους τοπικούς φορείς. Μεταξύ αυτών η Ομοσπονδία μας, και η νεοσύστατη **Περιβαλλοντική Κίνηση Φίλων του Καλαμά.**

Ελπίζουμε τα αποτελέσματα της συζήτησης να προωθηθούν προς τις αρμόδιες υπηρεσίες και με την συνεχή πίεση της Συντονιστικής Επιτροπής, αλλά και των υπολοίπων φορέων, να πιάσουν τόπο οι προτάσεις που κατατέθηκαν.

ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Ο ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΓΟΡΜΟΥ

Το τριήμερο 10-11-12 Αυγούστου 2007, έγιναν μια σειρά εκδηλώσεων στην τοποθεσία Αγίου του Δήμου Καλπακίου, μέσα στα πλαίσια των εκδηλώσεων του καλοκαιριού που διοργάνωσε ο παραπάνω Δήμος. Εκτός τις βραδιές λαϊκού τραγουδιού, ροκ μουσικής και παραδοσιακής μουσικής και τραγουδιού, περιελάμβανε και ράφτινγκ, ιππασία, ποδηλασία βουνού, τοξοβολία, εναέρια περάσματα, αναρρίχηση,

πη, πεζοπορία και περιήγηση για την προσέγγιση της νεολαίας, καθώς και καθαρισμό του χώρου των εκδηλώσεων και του Γορμού ποταμού, ως μια συμβολική κίνηση ευαισθητοποίησης των ανθρώπων της περιοχής για το περιβάλλον.

- **Η Περιφέρεια Ηπείρου** ως προς τις δομές Υγείας και Πρόνοιας θα διοικείται στο εξής από την Πάτρα, βάσει πρόσφατου νόμου της Βουλής, που καταργεί τις 10 από τις 17 ΔΥΠΕ. Δηλαδή η Πάτρα γίνεται η έδρα της 6ης Υγειονομικής Περιφέρειας Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων.

- **Αποχέτευση και βιολογικό καθαρισμό αποκτούν οι παραλίμνιοι οικισμοί.** Η σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης εγκρίθηκε από το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ιωαννίνων. Ενήμερη είναι και η Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Ηπείρου.

- **Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων**, προκήρυξε ανοικτό διαγωνισμό για την ανάθεση του έργου: «Αποκατάσταση – Αναστήλωση Ιερού Ναού Αγ. Αποστόλων Δ. Δ. Βασιλόπουλου» με προϋπολογισμό 150.000 ευρώ. Το έργο χρηματοδοτείται από πιστώσεις, που προέρχονται από το Πρόγραμμα Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.).

- **Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου**, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων ανέλαβε την επισκευή στέγης της Ιεράς Μονής της Παναγίας του Καστριού, προϋπολογισμού 40.000 ευρώ.

- **Η Νομαρχιακή Επιτροπή Προγραμματισμού, Εκτέλεσης Έργων, Εκπόνησης Μελετών και Προμηθειών**, ενέκρινε την δημοπράτηση διαφόρων έργων, που ανάμεσά τους περιλαμβάνει και την Αποκατάσταση – Αναστήλωση της Ιεράς Μονής των Πατέρων Λιθίνου του Δήμου Ζίτσας, προϋπολογισμού 250.000 ευρώ.

- **Το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ιωαννίνων** σε συνεδρίασή του (30-7-2007), ενέκρινε την κατασκευή έργου βελτίωσης οδικής υποδομής, Κληματαίας – Παλιουρής του Δήμου Ευρυμενών, προϋπολογισμού 250.000 ευρώ.

4) Παμβώπιδα

-Προσδιορισμός σαφής της λεκάνης απορροής της λίμνης.

-Ολοκλήρωση των βιολογικών καθαρισμών των οικισμών γύρω από τη λίμνη και απομάκρυνσης των παραγώγων τους απ' αυτό.

-Επισταμένος έλεγχος και βιολογικός καθαρισμός και δευτέρου βαθμού των αποβλήτων βιομηχανιών και της πόλης, όπως και οι διαχετεύσεις του εκτός της λίμνης και της τάφρου Λαψίστας.

5) Λίμνη Ζηρού

-Εγκριση της ίδιας περιβαλλοντικής μελέτης και θέσπιση όρων προστασίας.

Γενικό συμπέρασμα

Το σύνολο των υδάτινων πόρων, στο οποίο οφείλεται να συμπεριληφθούν και οι ποταμοί **Αώος, Αχέρον και Λούρος** πρέπει απαραίτητα να θεωρηθεί ως ενιαίο σύστημα με άμεσες αλληλοεπιδράσεις των επί μέρους τμημάτων τους.

Η απομάκρυνση των κινδύνων που απειλούν άμεσα την ποιότητα, όπως και την ίδια την ύπαρξή τους φύση, θεωρείται ως πρώτη αναγκαιότητα πριν δημιουργηθούν μη αναστρέψιμες συνθήκες.

Το σύνολο του συμπλέγματος των υδάτινων πόρων όπως και έκαστος επιμέρους αποτελεί στοιχείο δυναμικό αειφόρου ανάπτυξης και σημαντικής προσφοράς για μια ισόρροπη ανάπτυξη της Ηπείρου με τις άλλες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Σπήλαιο της Περάνθης κοινώς Κουδουνότρυπα ή άντρο των Νυμφών της Αρχαίας Αμβρακίας

Του Αριστείδη Σχιμένου

Εισαγωγή: Πρόκειται για ένα σπάνιο και εξαίσιο κομψότεχνημα, που επιμελήθηκε η ίδια η φύση και το παρέδωσε στη χρήση θεών και ανθρώπων από την αρχαία εποχή. Είναι από τα σπουδαιότερα με πλούσια μυθολογική ιστορία άντρα των Νυμφών της πατρίδας μας, με αρκετά ευρήματα, αλλά άγνωστο στους πολλούς και πλήρως εγκαταλελειμμένο από την φροντίδα της επίσημης πολιτείας και της τοπικής κοινωνίας.

Η επίκουρη καθηγήτρια της κλασικής Αρχαιολογίας του πανεπιστημίου Ιωαννίνων κα Χρυσίδα Τζουβάρα – Σούλη, στο βιβλίο της με τίτλο «Αμβρακία» σελ. 187 τονίζει: «Ένας από τους κυριότερους τόπους λατρείας των Νυμφών στην Ήπειρο είναι η Αμβρακία. Σύμφωνα με τις φιλολογικές μαρτυρίες και τα αρχαιολογικά ευρήματα οι Νύμφες λατρεύονταν στο «Ιερό Όρος», όπου υπήρχε άντρο των Νυμφών και των άλλων θεών δηλαδή του Πάνα, του Ερμή, των Σεληνών και των Σατύρων την πιστοποίηση της ύπαρξής του επιβεβαιώνουν και οι ανασκαφικές έρευνες, που πραγματοποιήσε ο Κ. Α. Ρωμαίος στις αρχές του περασμένου αιώνα και που δυστυχώς δεν ολοκληρώθηκαν και ο ιερός αυτός χώρος περιέπεσε στα «αζήτητα» και την αφάνεια».

Τοποθεσία: Το σπήλαιο «Κουδουνότρυπα», στο οποίο φιλοξενούνταν το γνωστό, από την αρχαιότητα, άντρο των Νυμφών, βρίσκεται στην ειδυλλιακή πλαγιά του λόφου της Περάνθης, στα νότια της σημερινής Άρτας, μέσα σε πλούσια θαμνώδη και οργιαστική ποώδη βλάστηση, χωρίς επιμελημένη πρόσβαση και αποτελεί, σύμφωνα με την μαρτυρία του κινηματογραφιστή και άριστου φωτογράφου Βασίλη Γκανιάτσα, νεκροταφείο των ψόφωτων ζώων των κτηνοτρόφων της περιοχής. Η θέα από το σημείο του σπηλαίου προς την πόλη της Άρτας, την οποία συντοφούν ο Θεοπάταμος Άραχθος με οφιοειδή σχηματισμό, την πανώρια λίμνη του υδροηλεκτρικού σταθμού Πουρνάρι Ι και με τους πρασινο-ντυμένους γήλοφους στα πόδια των οποίων απλώνονται τα πλούσια χωριά του βορειοανατολικού κάμπου της Άρτας είναι πανοραμική, σαγηνευτική, ανεπανάληπτη, μοναδική. Η μόνη ατραπός πρόσβασης προς το σπήλαιο είναι μόνον από το χωριό της Λιμνής και με την καθοδήγηση των κτηνοτρόφων της περιοχής. Σε αντίθετη περίπτωση, χωρίς τη συνδρομή κατοίκου που να γνωρίζει την περιοχή καλά, θα είναι μάταια κι επικίνδυνη προσπάθεια.

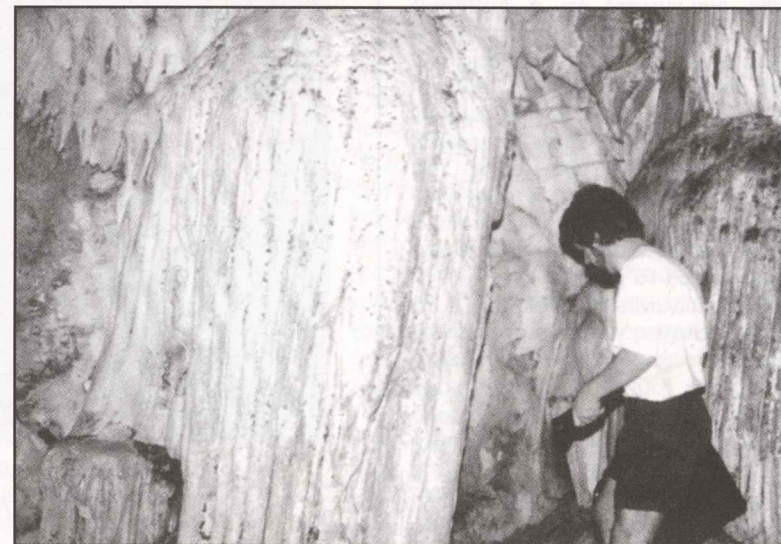
Ο Διόνυσος ο Καλλιφώντος προσδιορίζει τη θέση του λόφου (όρους) κοντά στην πόλη: «Έχει δε ποταμόν λεγόμενον Άραχθον εις θάλατταν εξιόντα και όρος πρόσθεν ιερόν επικεκλημένον». Ο δε Λιβύος παρέχει το κανονικό (λαϊκό) όνομα του λόφου, Περάνθη.

Περιγραφή σπηλαίου: Η παρουσία του παρεμποδίζεται από πολλούς θάμνους, οι οποίοι φύτρωσαν περιμετρικά και κάλυψαν μέρος από το ωραίο σχήμα κυκλικό άνοιγμά του, προσπαθώντας με τους κλώνους τους να το προστατέψουν και να το αποκρύψουν από τα αδιάφορα βλέμματα των ανθρώπων. Η ίδια η φύση, που το δημιούργησε, το παρέδωσε στους ανθρώπους για λατρευτικούς σκοπούς και την προστασία τους από επικίνδυνα καιρικά φαινόμενα. Αφού οι άνθρωποι το εγκατέλειψαν και αδιαφόρησαν, το φροντίζει προστατευτικά.

Έτσι η μεγάλη κυκλική είσοδος του περιορίζεται προσωρινά και ελαττώνεται ο εισοδικός του χώρος. Μετά το στόμιο διαμορφώνεται ένα βάραθρο περίπου 100 μέτρων και μετά η είσοδός του περιορίζεται και ο χώρος στενεύει με αποτέλεσμα να μην είναι ευκολοπρόσιτος στους μη ειδικούς. Οι τοίχοι του σπηλαίου είναι γεμάτοι από διεφθαρμένες ανάγλυφες σχηματικές παραστάσεις και ο χώρος του δαπέδου ανάμεικτος από πήλινα κομμάτια διαφόρων ειδωλίων, κυρίως γυναικεία, αλλά και ανδρικά, χάρμα, πέτρες, κοπριά ζώων και τεμάχια σκελετών ζώων των κτηνοτρόφων. Οι ανάγλυφες παραστάσεις στα τοιχώματα του σπηλαίου, παρουσιάζουν μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, αλλά είναι αρκετά φθαρμένες και απαιτείται επισταμένη και επίμονη αρχαιολογική έρευνα.

Ευρήματα σπηλαίου (Κουδουνότρυπας): Ο Κ. Α. Ρωμαίος, που διερεύνησε πρώτος το σπήλαιο, αναφέρει ότι βρέθηκαν μέχρι το βάθος του άντρου αρκετά θραύσματα ειδωλίων, που παρασύρθηκαν ως εκεί από τα νερά, και συμπερανε ότι η λατρεία περιοριζόταν γύρω και κοντά από το στόμιο. Ανέσυρε δε πλήθος πήλινων ειδωλίων, τα περισσότερα από αυτά αποτελούν απόδειξη της λατρείας των Νυμφών και των συγγενών θεοτήτων τους (Ερμή, Πάνα, Σάτυρους και Σεληνούς). Στα ευρήματα του σπηλαίου συγκαταλέγονται πήλινες γυναικείες προτομές των ετών 510 – 490 π. Χ. και θεωρούνται Κορινθιακές επιρροής. Στις προτομές της «Κουδουνότρυπας» απεικονίζονται Νύμφες αντίστοιχες με τις μορφές των Νυμφών των σπηλαίων της πόλης της Ιθάκης και των Πιτών της Κορινθίας.

« Στα αναθήματα των Νυμφών

του άντρου της Κουδουνότρυπας ανήκει κι ένα πήλινο ανάγλυφο με μορφές, που φέρουν στο κεφάλι «πόλος» και πατούν σε ξεχωριστά βάθρα η καθεμιά, ντυμένες με ποδήρη χιτώνα και φέρουν με το δεξί χέρι μπροστά στο στήθος ρόδι και με το αριστερό κρατούν στεφάνι». Χρυσίδα Τζουβάρα – Σούλη, «Αμβρακία», σελ. 192. Παρόμοιοι τύποι γυναικών μορφών με «πόλο» και διάφορα σύμβολα στα χέρια συναντάμε και στην Κόρινθο και χρονολογούνται στις αρχές του 5ου π. Χ. αιώνα. Ένα άλλο γυναικείο ειδώλιο της εποχής του δου π. Χ. αιώνα από την Κουδουνότρυπα εικονίζεται με ποδήρη χιτώνα και με κυκλικά αντικείμενα στα χέρια, που φέρνει κατά μήκος του σώματος. Όμοια αντικείμενα ως επιθέματα υπάρχουν στους ώμους, ένδειξη πιθανόν πόρων και με «πόλο» στην κεφαλή και μοιάζει πολύ με όμοια ειδώλια της Κορίνθου και τα οποία χρονολογούνται, την ίδια εποχή (6ος π. Χ. αιώνας). Οι ομοιότητες αυτές πιστοποιούν την Κορινθιακή επίδραση δεδομένου ότι η αρχαία Αμβρακία ήταν η αποικία των Κορινθίων και σίγουρα δέχτηκε κορινθιακές επιδράσεις, τουλάχιστον στα αρχαϊκά και κλασικά χρόνια. Τον ισχυρισμό μας αυτό ενισχύει η γεωγραφική διασπορά της λατρείας, η οποία συμπίπτει με τις αποικίες της Κορίνθου στη βορειοδυτική Ελλάδα (Απολλωνία, Επίδαμνο, Άκτιο, Λευκάδα, Ανακτόρια και Κέρκυρα). Ακόμη από τα ευρήματα του σπηλαίου της Κουδουνότρυπας προέρχεται μια κατηγορία ανάγλυφων γυναικείων παραστάσεων, που χορεύουν, καθόσον μια από τις κυριότερες ιδιότητες των Νυμφών είναι ο χορός, όπως διαπιστώνεται από τη συχνή απεικόνιση του θέματος στα αναθηματικά ανάγλυφα.

Παράλληλα με τις Νύμφες στην Κουδουνότρυπα λατρεύθηκαν και οι συνοδοί Θεοί, Ερμής, Πάνας, οι Σεληνοί και οι Σάτυροι, όπως παρατηρήθηκε και σε πολλά άλλα

γνωστά άντρα Νυμφών. Μάλιστα στα πήλινα ανδρικά ειδώλια που βρέθηκαν στην Κουδουνότρυπα εικονίζουν τους θεούς αυτούς. Ο Σεληνός από την Κουδουνότρυπα παρουσιάζει ομοιότητα με ανάλογο προσωπίο του σπηλαίου Πιτών της Κορίνθου.

«Με τη λατρεία των Νυμφών πιθανόν συνδέεται και η απεικόνιση Νύμφης στον οπισθότυπο των ασημένιων στατήρων της Αμβρακίας των ετών 432 – 342 π. Χ. παράλληλα με την Αθηνά Χαλινίτιδα καθώς και τον Πάνα σε άλλο ασημένιο στατήρα των ίδιων χρόνων», τονίζει η Χρυσίδα Τζουβάρα – Σούλη, στο βιβλίο της «Αμβρακία», σελ. 195.

Η λατρεία των Νυμφών στην Αμβρακία επέζησε μέχρι τα Ρωμαϊκά χρόνια, και είναι πιθανόν κατά τους ελληνιστικούς χρόνους η λατρεία να δέχτηκε κι επιδράσεις από την υπόλοιπη Ελλάδα και κυρίως από την Αθήνα. Η μελέτη της λατρείας των Νυμφών στην Αμβρακία με τα μέχρι σήμερα ευρήματα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η λατρεία περιορίστηκε μόνον στο σπήλαιο της Κουδουνότρυπας και δεν έχουμε στοιχεία για δημόσια λατρεία, όπως συμβαίνει με τους θεούς, τους ήρωες και άλλες επιφανείς προσωπικότητες της τότε εποχής.

Στις ημέρες μας το άντρο των Νυμφών της Κουδουνότρυπας, στο γραφικό λόφο της Περάνθης στην Άρτα, λόγω της απόκεντρης θέσης του και της μη ύπαρξης πρόσβασης σ' αυτό, βρίσκεται περιθωριοποιημένο, τελείως εγκαταλελειμμένο στη διάθεση του πανδαμάτορα χρόνου και στη χρήση των κτηνοτρόφων της περιοχής. Η όλη εμφάνισή του πιστοποιεί την αναισθησία των ανθρώπων παρόλη τη μέγιστη αρχαιολογική του αξία και την πολιτισμική του σημασία. Κρίμα!

ΣΕΛΛΑΔΙΤΙΚΑ ΝΕΑ, ΦΥΛΛΟ 148
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2007

Η ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

Είναι γνωστό ότι ο Αμβρακικός Κόλπος, από τους μεγαλύτερους κλειστούς κόλπους της Μεσογείου, έχει έκταση 360 τετραγωνικά χιλιόμετρα, με συνολικό όγκο νερού 9 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα. Στις ακτές του εκβάλλουν κυρίως οι ποταμοί Λούρος και Άραχθος με συνολικό όγκο νερού 3 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα το χρόνο.

Η επικοινωνία του Κόλπου με το Ιόνιο Πέλαγος γίνεται αποκλειστικά μέσα από τον διάυλο της Πρέβεζας και ως εκ τούτου το κυκλοφοριακό σύστημα των νερών στον διάυλο έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί καθορίζει τις δυνατότητες ανανέωσης των νερών του Κόλπου και οπωσδήποτε εκεί θα βασιστούν οποιαδήποτε μέτρα για την προστασία και ανάπτυξη του.

Το Πανεπιστήμιο Πατρών πραγματοποίησε μία σειρά από μετρήσεις, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάστηκαν στο Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στην Πρέβεζα στις 25, 26/9/1987.

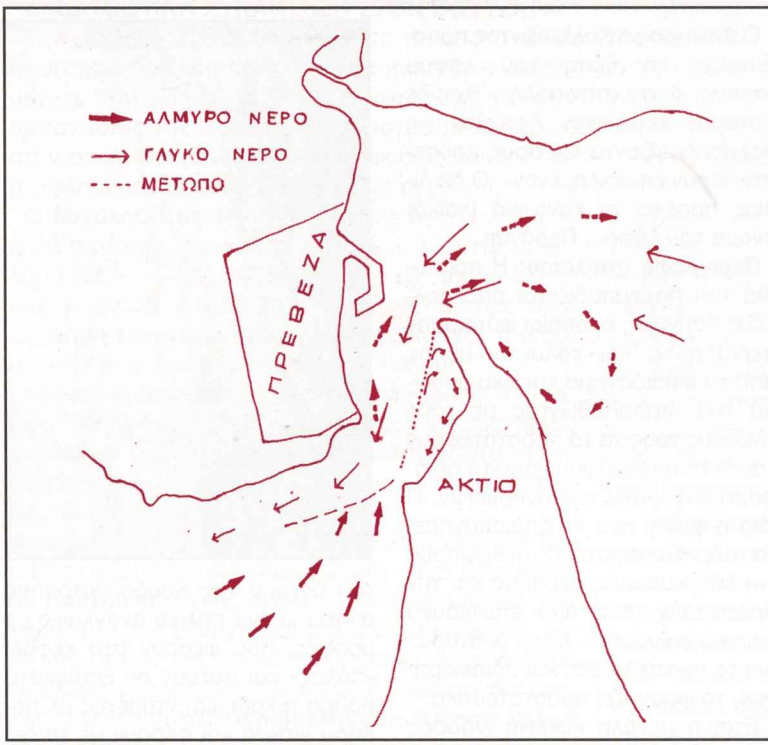
Έγιναν μετρήσεις θερμοκρασίας και αλατότητας σε 32 συνολικά σταθμούς, μετρήσεις ρευμάτων σε μερικούς απ' αυτούς, καταγράφηκαν οι άνεμοι από το φρούριο του Ακτίου και έγινε καταγραφή του παλμικού κύματος από παλμογράφο που εγκαταστάθηκαν στις θέσεις **Άκτιο, Παράδεισος, Παλιοσάραγα** και **Ψαθάκι**.

Από την κατανομή της αλατότητας και θερμοκρασίας σε σταθμό ανοιχτά της **Λασκάρας**, η υδάτινη στήλη είχε τρία στρώματα, το επιφανειακό των γλυκών νερών, το ενδιάμεσο των νερών του Ιονίου και το βαθύ στρώμα που είναι νερά απομονωμένα και εγκλωβισμένα κάτω από την επιφάνεια του υβώματος.

Στο εξωτερικό στόμιο του Αμβρακικού, τα νερά του Ιονίου εισέρχονται υποεπιφανειακά και περιορίζονται μεταξύ των γλυκών νερών της επιφανείας και του πυθμένα του διαύλου. Καθώς πλησιάζουν στο λιμάνι της Πρέβεζας και ο διαύλος αρχίζει να βαθαινει, το νερό του Ιονίου αποκολλάται από τον πυθμένα και επιπλέει πάνω στα νερά του βαθιού στρώματος.

Η αλατότητα των νερών του βαθιού στρώματος είναι μικρότερη από τα νερά του Κόλπου, ενώ η θερμοκρασία τους είναι μικρότερη και ως εκ τούτου έχουν μεγαλύτερη πυκνότητα και καταλαμβάνουν το βαθύτερο τμήμα του Κόλπου.

Κατά την καλοκαιρινή και χειμερινή περίοδο παρατηρείται ένα ισχυρό αλοκινές και ένα ισχυρό πυκνοκινές. Αυτές οι δύο διαχωριστικές επιφάνειες εμποδίζουν την κατακόρυφη ανάμιξη των νερών και δημιουργούν προβλήματα στην ανανέωση και οξυγόνωση των βαθύτερων στρωμάτων. Το αλοκινές πλησιάζει προς το εξωτερικό στόμιο, δηλ. στο ύψος της γραμμής **Άκτιο-Παλιοσάραγα**, εξέρχεται και δημιουργεί

ένα ισχυρό μέτωπο με ισχυρές θαμνίδες θερμοκρασίας, πυκνότητας και αλατότητας, που αποτελεί πραγματικό φραγμό στην είσοδο των νερών από το Ιόνιο και αντίστροφα. Κατά μήκος του διαύλου της Πρέβεζας γίνεται ένας αγώνας μεταξύ των νερών του Ιονίου και των νερών του Αμβρακικού και πόσο εμποδίζεται απ' αυτή τη σύγκρουση η ανταλλαγή των νερών.

Στο εσωτερικό στόμιο του Κόλπου παρατηρείται, ότι ένα μέρος από τα γλυκά νερά των ποταμών που κατευθύνονται κατά τη βγαλσία προς το Ιόνιο, περιορίζονται στο βόρειο τμήμα δηλ. μεταξύ **Αγίου Θωμά** και **Λασκάρας**.

Στο εξωτερικό στόμιο, τα γλυκά νερά κατά την έξοδο τους περιορίζονται κατά μήκος του κεντρικού διαύλου και των νοτίων ακτών.

Τον χειμώνα που το νερό των ποταμών είναι πολύ, καταλαμβάνουν ολόκληρη την έκταση του εσωτερικού στομίου. Καθώς όμως περνάνε τη γραμμή **Άκτιο-Παλιοσάραγα** κινούνται κατά μήκος του διαύλου και των νοτίων ακτών. Τα νερά του Ιονίου που υπάρχουν στο εξωτερικό στόμιο του διαύλου (**Παντοκράτορας, Κυνή Ακτή**) διεισδύουν κάτω από τα επιφανειακά νερά και κινούνται κατά μήκος του κεντρικού διαύλου.

Το καλοκαίρι που τα νερά των ποταμών είναι μειωμένα, έχουμε λιγότερα επιφανειακά νερά. Αυτά εξέρχονται υπό μορφή σφήνας κατά μήκος του διαύλου προς το Ιόνιο. Τα νερά που κατακλύζουν το εσωτερικό στόμιο του Κόλπου είναι νερά του Ιονίου.

Η τιμή της ταχύτητας των ρευμάτων δεν είναι σταθερή. Στις 8 π.μ. και σε βάθος μέχρι 2,5 μ. έχουμε βγαλσία κι από κει και κάτω έχουμε μπασιά. Στις 11 π.μ. επικρατεί βγαλσία.

Στις 2 μ.μ. αρχίζει προοδευτικά η

μπασιά στο κάτω μέρος της στήλης. Ενώ στις 4 μ.μ. επικρατεί η μπασιά σε ολόκληρη τη στήλη.

Αυτό είναι το κυκλοφοριακό μοντέλο της κίνησης των νερών στην είσοδο του Κόλπου.

Με βάση το κυκλοφοριακό μοντέλο και την κατανομή των ταχυτήτων, συμπεραίνεται ότι ο χρόνος των αποβλήτων από το λιμάνι της Πρέβεζας για να φτάσουν στην Κυνή Ακτή και τον Παντοκράτορα είναι μικρότερος του χρόνου ζωής των κολοβακτηριδίων.

Συμπερασματικά στο στόμιο του Κόλπου έχουμε ένταση της στρωμάτωσης των νερών. Το επιφανειακό στρώμα των γλυκών νερών που προέρχεται από τα ποτάμια, τις πηγές, τα αποστραγγιστικά αυλάκια, τις βροχοπτώσεις. Το ενδιάμεσο στρώμα που είναι τα νερά του Ιονίου που κινούνται προς τον Αμβρακικό και το βαθύ στρώμα που είναι παγιδευμένο από το ύψωμα του διαύλου.

Το βάθος των στρωμάτων και οι τιμές των παραμέτρων που περιγράφουν το καθένα μεταβάλλονται εποχιακά υπό την επίδραση δύο κυρίως παραγόντων: α) τη ποσότητας των γλυκών νερών που δέχεται ο Κόλπος, β) της μεταβολής της στάθμης της θάλασσας που μπορεί να οφείλεται σε παλίρροιας και σε διάφορα μετεωρολογικά φαινόμενα. Οι δύο αυτοί παράγοντες ελέγχουν την κίνηση του μετώπου, που σχηματίζεται πάνω από το ύψωμα και χαρακτηρίζεται από ισχυρές θαμνίδες θερμοκρασίας και αλατότητας με αποτέλεσμα να αποτελεί φραγμό στην ανταλλαγή των νερών μεταξύ Ιονίου και Αμβρακικού.

Από τις μετρήσεις αυτές που έκανε το Πανεπιστήμιο της Πάτρας, βγαίνουν καθαρά μερικά συμπεράσματα: Τα νερά του Κόλπου ανανεώνονται με δυσκολία και σε αργούς ρυθμούς. Όταν όμως γίνονται παρεμβάσεις, όπως η επέκταση του λιμανιού της Πρέβεζας, το μπάζωμα από την πλευρά του Ακτίου για την κατασκευή της μαρίνας, τότε η δυσκολία της ανανέωσης των νερών γίνεται ακόμη πιο δύσκολη.

Τα γλυκά νερά του Κόλπου μειώνονται, διότι τα ποτάμια έχουν σταματήσει να εμπλουτίζουν με τα νερά τους τον Κόλπο από τα φράγματα που τα συγκρατούν και επομένως το ποσοστό των νερών που χύνονται στον Κόλπο είναι λίγα. Τα λιγοστά γλυκά νερά του Κόλπου προέρχονται από τις πηγές που υπάρχουν στο Λουτράκι Ακαρνανίας και σε άλλα σημεία, τα αποστραγγιστικά αυλάκια, τα οποία μεταφέρουν ρύπους από γεωργικά υπολείμματα, χοιροστάσια, πτηνοτροφεία, βιοτεχνίες και από τις βροχοπτώσεις.

Λόγω της μη ανανέωσης των βαθιών νερών, ότι επικαθεται στον πυθμένα, όπως βαρέα μέταλλα, υπολείμματα φυτοφαρμάκων, απορρίμματα των ιχθυοκαλλιεργειών, κ. ά., είναι θάνατος για τα θαλάσσια είδη που ζουν στο βυθό, γιατί ο βυθός νεκρώνει.

Από τη μία μεριά οι παρεμβάσεις στο στόμιο του Κόλπου, από την άλλη τα μειωμένα γλυκά νερά, τα αποτελέσματα της ανανέωσης των νερών του Κόλπου θα είναι δραματικά για τον Αμβρακικό και τους κατοίκους του.

Τη μελέτη αυτή του Πανεπιστημίου Πατρών την έχει ο Δήμος της Πρέβεζας, διότι χρηματοδοτήθηκε από τον ίδιο το Δήμο. Παρόλα αυτά, εδώ και είκοσι χρόνια, καμιά Δημοτική ή Νομαρχιακή Αρχή, των περριζ του Αμβρακικού νομών και δήμων, δεν έλαβε υπόψη τη μελέτη και δίδουν ασύστολα άδειες για παρεμβάσεις.

Φτιάξτε φράγματα, φτιάξτε μαρίνες, φτιάξτε ιχθυοκαλλιέργειες και πάει λέγοντας. Όσον αφορά τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, αυτές είναι για τον τύπο, επειδή τις απαιτεί η νομοθεσία και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο Φορέας Διαχείρισης Αμβρακικού να καλέσει τις τρεις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, μαζί με επιστήμονες και να τεθεί στο τραπέζι το μεγάλο ερώτημα, τι θα γίνει με τον Αμβρακικό; Στη σύσκεψη αυτή να λάβουν υπόψη τη μελέτη του Πανεπιστημίου Πατρών, τις έρευνες του κ. **Αλμπέρτη Τριαντάφυλλου** του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, για τη ρύπανση των υδάτων. Να δουν από κοντά τι συμβαίνει στον Αμβρακικό.

Τώρα που έχουν μπει οι υπογραφές στην ΚΥΑ για τη δημιουργία Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού, τώρα είναι η μεγάλη ευκαιρία να ανοίξει μια ευρεία συζήτηση για το μέλλον του.

ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΕΛΛΗΣ

ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ Η 5η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ «ΠΙΝΔΟΣ»

Το διήμερο 25 και 26 Ιουλίου 2007 πραγματοποιήθηκε στο Βουργαρέλι η 5η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «ΠΙΝΔΟΣ».

Οι εργασίες έγιναν στο χώρο του Δημαρχείου Αθαμανίας, παρουσία του υπευθύνου υλοποίησης του Αναπτυξιακού Προγράμματος, υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. **Χρήστου Φώλια**, του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου κ. **Πανοζάχου**, των περιφερειαρχών Δ. Μακεδονίας και Θεσσαλίας καθώς και των Νομαρχών των εμπλεκόμενων Νομών. Στη διάρκεια της συνεδρίασης που έγινε κεκλεισμένων των θυρών, μεταξύ άλλων εγκρίθηκε και η διεύρυνση του Προγράμματος σε δύο νέους νομούς, Ευρυτανίας και Θεσπρωτίας, στις περιοχές του Βοΐου Κοζάνης, Λάκκας Σούλι και Πωγωνίου Ιωαννίνων, καθώς και στους Δήμους Ηρακλείας και Γ. Καραϊσκάκη Άρτας. Η διεύρυνση του Προγράμματος συνεπάγεται και την αύξηση του προϋπολογισμού του, ο οποίος σήμερα είναι 100 εκατ. ευρώ, όμως έχουν εκταμειωθεί μόνο 10 εκ. ευρώ.

Ο κ. Φώλια μεταξύ άλλων ανέφερε: «Χαίρομαι ιδιαίτερα που σήμερα βρισκόμαστε στο φιλόξενο Βουργαρέλι για την 5η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης, καθώς είναι και η πρώτη φορά που συνεδριάζουμε στο νομό Άρτας που μαζί με την Καρδίτσα εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα στην προηγούμενη συνεδρίαση. Το «ΠΙΝΔΟΣ» ξεκίνησε με 3 Περιφέρειες και 4 Νομούς τον Αύγουστο του 2004 και τώρα τους κάνει 10. Η γεitonία της Πίνδου μεγαλώνει. Δημιουργούμε συνθήκες βιώσιμης και

Ο κ. Φώλιας (κέντρο) στο Βουργαρέλι, με τον Νομάρχη κ. Παπαβασιλείου (αριστερά) και πίσω του ο Δήμαρχος Αθαμανίας κ. Δράκος.

αειφόρου ανάπτυξης, διαμορφώνουμε τις προϋποθέσεις να σταματήσει η απομόνωση και η ερήμωση, να μείνουν οι άνθρωποι στον τόπο τους, να επιστρέψουν κι εκείνοι που έφυγαν. Στόχος μας είναι η Πίνδος να αποτελέσει κομμάτι για την οικονομία αλλά και την κοινωνία της Ελλάδας. Να γίνει μια μεγάλη γεitonία χωρίς διαχωριστικές γραμμές κανενός είδους, ούτε γεωγραφικές, ούτε ιδεολογικές, μιας και η ανάπτυξη είναι ενιαία για όλους...»

Μετά το πέρας των εργασιών, ο οικοδεσπότης της Συνεδρίασης, Δήμαρχος Αθαμανίας κ. **Οδυσσεύς Δράκος**, συνοδεύοντας τον Υφυπουργό κ. Φώλια, τον Νομάρχη κ. **Παπαβασιλείου**, τους τρεις Βουλευτές Άρτας και τους άλλους επισήμους καλεσμένους, παρέθεσε

δείπνο προς τιμήν τους, στην πλατεία του χωριού. Κυριάρχος ο ήχος του κλαρίνου του **Δημήτρη Ρίζου** που με την δημοτική ορχήστρα των «ΛΑΛΗΤΑΔΩΝ» έδωσε τον τόνο της Τζουμερκιώτικης παράδοσης στο τραγούδι και το χορό. Το χορευτικό συγκρότημα του Αθαμανίου αλλά και η ΚΩΣΤΗΛΑΤΑ των Θεσσαλίων με τις παραδοσιακές φορεσιές και τους δημοτικούς χορούς του τόπου μας, έκλεψαν την παράσταση. Καλοδεχούμενα και τα κεράσματα από τις γυναίκες του Αθαμανίου που προσφέρθηκαν, μέσα σε στολισμένα κοφίνια, στους επισήμους.

Όλοι οι προσκεκλημένοι, Ηπειρώτες Θεσσαλοί και Μακεδόνες, εντυπωσιάστηκαν από τη φιλοξενία αλλά και την άψογη διοργάνωση της Συνδιάσκεψης και έφυγαν με τα καλύτερα λόγια για το διήμερο που πέρασαν στο Βουργαρέλι.

Αξίζουν λοιπόν συγχαρητήρια σε όλους όσους δούλεψαν γι' αυτό το σκοπό, πρωτίτως στον Δήμαρχο κ. Οδυσσεά Δράκο αλλά κυρίως στον Νομάρχη Άρτας κ. Γιώργο Παπαβασιλείου, με πρωτοβουλία και ενέργειες του οποίου επελέγη το χωριό μας για μια τόσο σημαντική Σύσκεψη αλλά και την καθοριστική συμβολή του στο να πραγματοποιηθεί τελικά αυτή η διοργάνωση. Ελπίζουμε να αποβεί και σημαντική ως προς τα αποτελέσματα και να καρποφορήσουν σύντομα οι αποφάσεις και οι νέες πρωτοβουλίες, για το καλό του τόπου.

ΜΑΙΡΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
Πρόεδρος Συλλόγου
Βουργαρελιωτών Αττικής

Η νέα Χάρτα του Αγροτουρισμού

Τη ριζική αναμόρφωση του Ελληνικού τουρισμού, με μοχλό την αναβάθμιση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και τον εμπλουτισμό του αγροτουριστικού προϊόντος της χώρας, επιδιώκει το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο του Τουρισμού που δόθηκε προς δημόσια διαβούλευση από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Γ. Σουφλιά.

Το νέο Χωροταξικό Πλαίσιο προσδίδει ιδιαίτερη έμφαση στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού προσδιορίζοντας 6 είδη περιοχών (από τις 10 συνολικά που χωροθετούνται) που προσφέρονται για τουριστική αξιοποίηση με εναλλακτικό χαρακτήρα σε σχέση με το κυρίαρχο μοντέλο (ήλιος-θάλασσα) του μαζικού τουρισμού.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τις περιοχές Natura, τους παραδοσιακούς οικισμούς και τον τουρισμό φύσης, που αναπτύσσεται στις ορεινές και στις περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές.

Το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο του Τουρισμού που δόθηκε από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Γ. Σουφλιά προς διαβούλευση, θέτει ως βασικό στόχο την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με στόχο τον εμπλουτισμό του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος, μέσω «της θεματικής, χρονικής και χωρικής διεύρυνσης της τουριστικής δραστηριότητας». Σύμφωνα με το σχέδιο ΚΥΑ που ορίζει την εφαρμογή του ανωτέρου Ειδικού Χωροταξικού «ως εναλλακτικές μορφές

τουρισμού ορίζονται αυτές που ακολουθούν διαφορετικό τρόπο οργάνωσης από αυτόν του μαζικού τουρισμού και στηρίζονται κατά κανόνα στην αξιοποίηση διαφορετικών πόρων από το κυρίαρχο μοντέλο τουρισμού (ήλιος-θάλασσα) με ήπιο τρόπο».

Στην πρώτη ενότητα του Πλαισίου προσδιορίζονται 10 είδη περιοχών σε συνάρτηση με το είδος της τουριστικής δραστηριότητας, τη διαθεσιμότητα των πόρων και τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά τους. Αν εξαιρεθούν οι Τουριστικά Αναπτυγμένες περιοχές, οι μητροπολιτικές περιοχές, τα νησιά και οι παράκτιες περιοχές και οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία, για κάθε περιοχή προβλέπονται ρυθμίσεις που ευνοούν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τις: 1) Αναπτυσσόμενες Τουριστικές περιοχές. Οι περιοχές αυτές χωρίζονται, στις περιοχές με δυνατότητα ανάπτυξης μαζικού τουρισμού (νησιά και παράκτιες περιοχές) και σε αυτές με δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στις παραπάνω περιοχές δίδονται κατευθύνσεις για τη σύνδεση του τουρισμού με τον πρωτογενή τομέα, την αξιοποίηση πόρων για την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, τη δημιουργία δικτύων, τη βελτίωση της προσβασιμότητας των πόλεων, την ανάδειξη μονοπατιών

κ.λπ.

2) Περιοχές με κυρίαρχες χρήσεις άλλες από τον τουρισμό και δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Οι περιοχές αυτές (Πομακοχώρια, Ελατιά Ροδόπης και τα Άγραφα - Ασπροπόταμος) παρουσιάζουν απ' ενός μηδενική τουριστική ανάπτυξη και απ' ετέρου ορισμένα ελκυστικά χαρακτηριστικά που ευνοούν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού συμπληρωματικά ως προς την κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητά τους.

3) Ορεινές περιοχές. Οι κατευθύνσεις που δίνονται αφορούν την ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος, τη δημιουργία δικτύων στις περιοχές που βρίσκονται σε υψόμετρο άνω των 600 μ. στην ηπειρωτική Ελλάδα, στην Εύβοια και στην Κρήτη.

4) Πεδινές και ημιορεινές περιοχές. Σε όσες από αυτές τις περιοχές ισχύουν οι προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό τους ως αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές ισχύουν οι σχετικές ρυθμίσεις που αναφέρονται παραπάνω.

5) Περιοχές Natura. Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται κατ' εξοχήν από τους πλούσιους φυσικούς πόρους. Οι κατευθύνσεις που δίνονται για την ορθολογική αξιοποίη-

ση των πόρων αυτών με σκοπό την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού έχουν ως κύριο γνώμονα την προστασία τους και αφορούν τη θέσπιση ειδικού τέλους προς τους φορείς διαχείρισης, τον περιορισμό της δόμησης, τη δημιουργία ειδικών θεματικών διαδρομών και μονοπατιών.

6) Παραδοσιακοί οικισμοί.

Οι κατευθύνσεις που αφορούν την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού στους χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς αφορούν στη διατήρηση και την αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς με αυστηρό έλεγχο της δόμησης, ελαχιστοποίηση της οικιστικής επέκτασης και την αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων οικισμών.

Στη δεύτερη ενότητα του Πλαισίου δίνονται κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη συγκεκριμένων ειδικών μορφών τουρισμού όπως Συνεδριακός, Αστικός, Θαλάσσιος, Πολιτισμικός, Αθλητικός, Ιαματικός και Θεραπευτικός Τουρισμός και Τουρισμός Φύσης.

Ειδικότερα, για τον Τουρισμό Φύσης, που αναπτύσσεται στις ορεινές και τις περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές, εκτός από τις σχετικές προαναφερθείσες κατευθύνσεις, προβλέπονται ρυθμίσεις σχετικά με την ιεράρχηση των περιοχών, τη δημιουργία θεματικών δικτύων και την προστασία και ανάδειξη του παραδοσιακού τρόπου ζωής.

ΠΥΡΡΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

**ΕΠΙ-
ΣΗΜΑΝ-
ΣΕΙΣ**

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ, ΧΙΛΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ...

Από τις κινητοποιήσεις των κατοίκων του Ελληνικού Ιωαννίνων, κατά του ΧΥΤΑ στην περιοχή τους.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ “Πέτρα”

Η εξειδίκευση

- ✓ στην Ηπειρωτική Εφημερίδα
- ✓ στο Ηπειρωτικό Περιοδικό
- ✓ στο Ηπειρωτικό Βιβλίο
- ✓ στο Ηπειρωτικό Έντυπο

Κι ακόμη: ΑΦΙΣΕΣ - ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ - ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ & ΚΑΘΕ ΕΝΤΥΠΟ

**ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑΣ**

ΙΔΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- «ΠΥΡΡΟΣ» (Διμηνιαία εφημερίδα - περιοδικό των Ηπειρωτών της Διασποράς)
- ΑΡΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ (Α.Τ.Η.Δ.)

14
Χρόνια Προσφοράς
στην Ήπειρο &
στους Ηπειρώτες

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ.: 210 82.33.830 - FAX: 210 82.38.468, e-mail: ekdoseispetra@hotmail.com